

Predsednik federativne ljudske republike Jugoslavije,
tovariš Josip Broz Tito

bodilnih odborov so dale trdne temelje zasedanju v Jajcu, na katerih je bilo mogoče napisati dokument, kakšen bo bodoči razvoj v Jugoslaviji. Brez bojazni je sprejel AVNOJ celo vrsto sklepov, med njimi tudi sklep o tem, da se bodo narodi Jugoslavije svobodno in prostovoljno izrekli o obliki vladavine oziroma o tem, ali naj se monarhija vrne v državo ali pa se ji za vselej prepove vstop v novo Jugoslavijo.

Po zasedanju AVNOJ v Jajcu je Jugoslavija preživ-

kateri imajo vsi pravico do dela in pravico do dostojnega življenja. Skrb, ki jo posveča družba vsakemu posamezniku, izvira iz globoko humane zavesti naših ljudi. Socializem gradimo za človeka; zato so vsi naši ukrepi in vse naše odločitve za človeka, zato so vse naše odločitve humane.

Če gledamo podatke o razvoju posameznih držav v svetu, vidimo, da zavzema Jugoslavija v razvoju prvo mesto na svetu. Razvoj proizvodnih sil je najhitrejši, standard raste tako hitro

ramo za njega, saj je naš najdragocenejši kapital. Z razvojem industrije se selijo v industrijske centre novi delavci, za katere moramo skrbeti, da bi dostojno stanovali. Graditi moramo stanovanja, ustanavljati in graditi nove šole, razvijati zdravstveno službo, skrbeti za kulturno prosvetno življenje, skrbeti za zdravo razvedrilo delovnega človeka. Vse to zahteva od nas mnogo materialnih sredstev, ki jih moramo zbirati in vlagati za lepše in kulturnejše življenje delovnega človeka.

DAN REPUBLIKE

ljala še silovito težke dni. Po Jugoslaviji so divjale fašistične horde še skoro leto in pol; morile so in rušile, toda dočakali smo zmagoviti konec vojne. Politične osnove, ki smo jih postavljali med vojno, so bile po koncu vojne podlaga za naš nadaljnji razvoj. Federativna oblika Jugoslavije je odstranila vsa nacionalna nasprotstva; ločitev Cerkev od države je postavila vsa ta vprašanja na pravo mesto. Socialistična ureditev države pa je dala našemu delovnemu človeku nesluteni razmah v njegovem osebnem udejstvanju na vseh področjih družbene graditve in ureditve. Nenehna skrb za delovnega človeka in pravo vrednotenje dela je privedlo naš razvoj do tega, da smo dali proizvodna sredstva v roke delovnemu človeku, da z njimi razpolaga in gospodari in ustvarja dobrine za sebe in družbo. Ustanavljanje delavskih svetov, njihovo utrjevanje in prenašanje pravic v gospodarjenju z osnovnimi sredstvi neposredno na delovnega človeka, je izzvalo pri vseh delovnih ljudeh zavest, da delamo zase in za družbo, da gredo vsi napor delovnega človeka zares samo v njegovo korist. Z nadaljnjim razširjanjem pravic delovnega človeka, da sam neposredno in osebno odloča o tem kar proizvede, da odloča o višku svojega dela, je postavilo delavca v položaj, kakršnega delovni človek še nikdar v zgodovini ni imel. Naš delavec-proizvajalec se je osvobodil meznega dela; postal je popoln gospodar svojega dela, s katerim sam neodvisno razpolaga. Hkrati pa se vsak naš državljan zaveda, da je član velike skupnosti ljudi v Jugoslaviji, v

kot nikjer drugje, neverjetno hitro gradimo industrijo, ceste, železnice, prosvetne ustanove itd. Kaj je vzrok temu hitremu napredku pri nas? To je spoznanje naših delovnih ljudi, da gradimo in delamo zase, da izgrajujemo svojo domovino zato, da bi lepše živeli. Vse to nas spodbuja, da dajemo skupnosti na razpolago vse svoje sposobnosti, brez pomislekov, to pa je hkrati podlaga našega napredka.

Hiter gospodarski razvoj pa povzroča nekatere probleme, katere moramo hitreje reševati kot smo jih doslej. Včasih nam je v vnemi za gospodarskim razvojem ostala skrb za delovnega človeka šele kot drugorazredni problem. Mislim pa, da na človeka ne smemo nikdar pozabiti. Skrbeti mo-

Saj vemo: investicija za človeka je najrentabilnejša naložba, ki se nam bogato obrestuje.

Letos, ko praznujemo 20-letnico revolucije naših narodov, smo lahko ponosni na prehojeno pot in na uspehe, ki smo jih dosegli v Jugoslaviji. Revolucionarni duh, ki je prežemal naše ljudi od začetka revolucije skozi borbo in obnovo po vojni, moramo vzdrževati in ga prenašati na mlajše rodove. Če bomo ta revolucionarni duh gojili, smo lahko brez skrbi, da bo pot k napredku pri nas vse lažja. Lahko smo prepričani, da bodo naši ljudje storili vse, da se ohrani med narodi mir, ki je edino jamstvo za srečno bodočnost nas in vsega človeštva.

FRANC PIRKOVIC

Jutri praznuje Jugoslavija osemnajsto obletnico svoje ustanovitve. 29. novembra 1943 so se sestali v bosenskem mestu Jajcu predstavniki vseh naprednih ljudi iz Jugoslavije, ki so se aktivno borili proti okupatorju. Zbrali so se v času najhujših borb in postavili temelje nove demokratične federativne Jugoslavije. Za narode Evrope, ki so bili v boju proti fašističnim silam, je bil ta akt nekaj posebnega. Svetovna javnost je sicer delno že obveščena o dogodkih in odporu v Jugoslaviji, toda da bi jugoslovanski narodi v tistem težkem času hkrati postavljali temelje svojemu bodočemu življenju — v času, ko je šlo za fizični obstoj narodov! —, je bilo za svet nekaj popolnoma nerazumljivega.

Kakšne so bile osnove in dogodki pri nas, ki so pripel-

ljali do zasedanja AVNOJ v Jajcu?

Takoj po okupaciji naše domovine so se pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije začeli ustanavljati narodnoosvobodilni odbori, ki so bili nosilci odpora proti okupatorjem, ki pa so v toku borbe preraščali iz organizatorjev borbe v oblastvene organe. Pomen narodnoosvobodilnih odborov je raste hkrati z vedno širšim delovanjem. Narodnoosvobodilni odbori so postajali nosilci oblasti; vse prebivalstvo Jugoslavije jih je kot take tudi priznavalo. Ostanki stare oblasti, ki so še ostali, so se udinjali okupatorju in služili njegovim namenom. Novi narodnoosvobodilni odbori pa so delali za ljudstvo, za njegovo osvoboditev. Bili so organizatorji vsega življenja, postali so osnovna sila, ki je rasla neposredno iz ljudstva za ljudstvo. Skoro triletno izkušnje dela narodnoosvo-

Vlado Lamut: JAJCE (1946)

● Winston Churchill 22. februarja 1944. v angleškem Spodnjem domu:

»Maršal Tito ima v tem trenutku za seboj več kot četrtilijona vojakov in velike količine orožja, ki ga je njegova vojska odvzela sovražniku ali Italijanom. Titovi ljudje so organizirani v znatnem številu divizij in korpusov, pri čemer niso opustili lastnosti gverilcev. Vse gibanje je dobilo obliko, pri čemer pa ni, kakor sem rekel, izgubilo gverilskih lastnosti, brez katerih ne bi bilo uspešno. Te sile vežejo nič manj kot štirinajst izmed dvajsetih nemških divizij, kolikor jih je na Balkanskem polotoku. Okrog teh hrabrih sil in sredi njih se je razvilo složno ljudsko gibanje. Komunisti imajo čast, da so to gibanje začeli; s tem da je gibanje raslo in se krepilo, pa je nastopil tok preobrazbe in združevanja in nacionalna pojmovanja so zmagala. V maršalu Titu so partizani dobili izrednega vodjo, ki se je ovenčal s slavo v borbi za svobodo.«

● »New York Times«, 22. decembra 1943 od kairskega dopisnika C. L. Sultzbergerja:

»Nad 250.000 mož in žena, organiziranih v približno 26 divizijah, vodi surovo vojno proti najboljšim Hitlerjevim veteranskim odredom širom po Jugoslaviji. Fronta se razteza v dolžini 500 km skozi gozdove, komaj prehodne strmine in s snegom pokrite planine od Julijskih Alp v

Resnica o novi Jugoslaviji je prodrla v svet

(Odmev z Drugega zasedanja AVNOJ v tujini)

Sloveniji pa tja do visokih krških vršacev, ki delijo Crno goro od Albanije in Juga. Prežeti s skupno željo za svobodo so se ti vojaki, pa četudi imajo do njihovih vodij ideologi najrazličnejše pomsleke, spopadli (kakor je to priznal sam predsednik vlade Churchill) z mnogo več sovražnimi divizijami, kot jih imata proti sebi peta in osma armada skupaj na italijanski fronti... Potem ko je s kapitulacijo Italije pridobil ogromno moč, se je maršal Tito čutil dovolj močnega, da je podvzel nekaj odločnih korakov na vojaškem in političnem področju in je sklical delegate na kongres AVNOJ v slikovitem Jajcu. Jajce je mirno, lepo mesto s kamnitimi in lesenimi hišami in s popločenimi ulicami pod starim gradom kralja Tvrdka. Zraven jezera, v katerem se izliva dva reki, Pliva in Vrbas, je veličasten slap; tu, v prostrani gimnaziji nasproti trdnjave pa so bili konec novembra 1943 izglasovani sklepi, ki so izkristalizirali to gibanje in o katerih je svet v zadnjem času veliko bral.«

● »Raynold News« 5. decembra 1943:

»Radio 'Svobodna Jugoslavija' je objavil sestavo novega Antifašističnega sveta. Novica je vzbudila precejšnjo pozornost tako v Londonu kot v Kairu, kjer se zadržuje pobjega jugoslovanska vlada, ki ni hotela sodelovati z osvobodilno vojsko zaradi nekaterih spornih vprašanj in zato, ker podpira Mihajloviča, tako imenovanega vojnega ministra, ki pakтира z Nemci in Italijani proti lastnemu ljudstvu. Nadrobnoosti o tem dogodku v Jugoslaviji potrjujejo, da je bil Svet izvoljen na demokratični osnovi. Skupščina sestavlja 142 delegatov, predstavnikov vseh demokratiških skupin iz vseh krajev Jugoslavije, sestala pa se je, da bi se konstituirala v Izvršni in Zakonodajni svet

ter da bi sestavila Nacionalni komite osvoboditve.«

● »Daily Worker« — New York, 7. decembra 1943 leta:

»Jugoslavija ima sedaj ljudsko začasno vlado, osnovano na zaupanju in razpoloženju ljudskih množic... Novica o tem dogodku na jugoslovanskih tleh pomeni krepitev partizanskega osvobodilnega gibanja odpora. Tako je svet zvedel, da je to gibanje pridobilo pretežno večino jugoslovanskih državljanov. Čelo C. L. Sultzberger od »New York Timesa« je moral v nedeljo priznati, da vojska, ki jo vodi Tito, šteje nad 250.000 ljudi. Dopisnik »Timesa« je moral navsezadnje tudi priznati, da ima Mihajlovič pod svojim poveljstvom le 6.000 nesrečnežev — šest tisoč petokolonašev, ki služijo kot vaba za klanje naroda. — Osebnosti začasne vlade in osnova ljudske skupnosti, iz katere je ta vlada izšla, pričajo, da gre za demokratično vlado novega tipa. Pod njenimi zastavami se zbirajo borbene sile vse države. Vsi upi ljudi so obrnjeni v osvobodilno borbo proti okupatorju, ki je konec koncev tudi rodila novo jugoslovansko vlado.«

● »France«, glasilo francoske emigracije v Londonu, 25. maja 1944:

»Sestava Nacionalnega komiteja osvoboditve pod predsedstvom maršala Tita je v zamejstvu vzbudila nekaj presenečenja, ker svetovno mnenje ni bilo v zadostni meri obveščeno o dogodkih v Jugoslaviji. Komite namreč ni kaka na hitro roko pripravljena improvizacija, ki bi jo narekoval politični moment, kot so si nekateri to tolmačili. Skupščina v Jajcu je le potrdila stanje, ki je že zdavnaj obstajalo. Komite Nacionalne osvoboditve je nastal iz lokalnih komitejev, in ne na

robo. Vsaka nova institucija je bila postavljena zaradi novih potreb na terenu.«

● Major Roland Robinson, poslanec v britanskem parlamentu, potem ko se je vrnil z osvobodjenega ozemlja v Jugoslaviji:

»Nikdar nisem videl tako stodstotnega vojnega napora. Človek je presenečen, ko vidi, kako se borijo možje, žene in otroci... Prepričan sem, da imajo v Titu velikega voditelja. Iz vojne in nesreče raste tam nov duh... Prepričan sem, da je Tito voditelj, ki ga preveva največji patriotizem. Za seboj ima ljudi vseh narodov in vseh veroizpovedi in vsi delajo za skupno stvar in mi moramo biti z njim... To delam zato, ker občudujemo njihovega duha, ker občudujemo njihovo vztrajnost, ker jih spoštujemo in ker želimo v svojih srečih, da bi bili naši prijatelji...«

● »New York Times« 1943. leta:

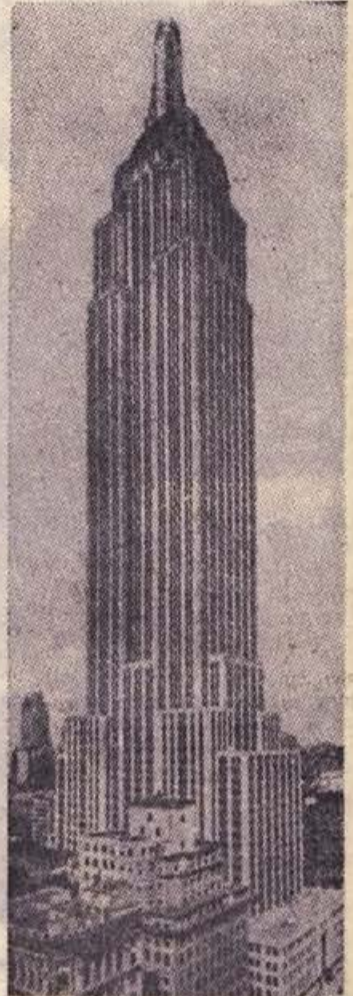
Približno v istem času je tudi ameriški državni sekretar Cordell Hull izjavil, da bo Amerika podpirala partizansko odporniško gibanje, ker se zares bori proti Nemcem. V skladu s tem je »New York Times« zapisal: »Jugoslovansko ljudstvo je pred vsem svetom demonstrativno pokazalo svojo odločnost, da postane ponovno neodvisno in da prežene iz svoje dežele sile Osi. Z nečloveško brezobzirnostjo so si nacisti prizadevali, da bi razbili in medsebojno sprli to ljudstvo, ko so razdelili njegovo ozemlje in ustvarili majhne nasprotujoče si oblasti, ki so jih vzdrževali s silo in terorjem ter podžigali najnižje instinkte državljanske vojne. Naš namen je, da z vsemi sredstvi pomagamo silam odpora zaradi njihove vojaške vrednosti, in dokler bo trajala borba, se ne bomo spuščali v razpravljanje o političnih razlikah.«

● Radio London, 25. decembra 1943:

»Izdajalcem (nedicevcem, paveličevcem in četnikom) se bližajo zadnje ure, zadnje minute...«

● »Daily Express« 25. decembra 1943, »Čudovita zgodba Josipa Broza«:

»Danes je kovinarski delavec Josip Broz, maršal Tito, vrhovni poveljnik narodno-osvobodilne vojske Jugoslavije. Dve sto petdeset tisoč partizanov se bori pod njegovim poveljstvom. Pod njegovo zastavo so se zbrale politične osebnosti vseh strank. Z njimi in z novimi voditelji, ki so zrasi iz te osvobodilne vojne, gradi maršal Tito novo Jugoslavijo, ki bo vredna velike borbe za svobodo, ki jo bi jejo jugoslovanski narodi že poltretje leto.«

Empire State Building v New Yorku

Kako je nastal naš državni grb

Pet bakel, ki predstavljajo pet združenih, pobratenih narodov, to je grb FLRJ. Grb visi na častnem mestu v skupščini, kjer sprejemajo zgodovinske sklepe. Grb imamo na orožju, ki čuva neodvisnost in nedotaknjenost meja naše domovine. Grb imamo po uradih in ustanovah, v risankah šolarjev, okoren, toda lep — eno izmed prvih spoznanj o deželi, katere državljani bodo jutri.

Malo je ljudi, ki vedo, da je naš grb nastal v času ene najsrdečjših sovražnih ofenziv v Drvarju leta 1943. Njegov avtor je mojster slikar Djordje Andrejevič - Kun. Takrat je delal v propagandnem oddelku Vrhovnega štaba, ki se je po drugem zasedanju AVNOJ nastanil v nekem bosenskem mestecu.

Slikar in borec ni imel nikjer miru, ni mogel ostati ravnodušen do nagibov, ki so mikali njegov pogled. Odhajal je k borcem na položaje, ustavljal male spretnosti kurirje, obiskoval ranjence, ki so z nadčloveškimi napori prehodili mnogo kilometrov na poti v bolnišnico, obiskoval je mlade bombaše — in v njegovem bloku so nastajale risbe o tem, kako je umetnik v

partizanski borbi doživljal smrt in junaštvo. Po glavi pa mu je nenehoma rojila misel, kako napraviti skico za državni grb. Na drugem zasedanju AVNOJ je že skušal nekaj napraviti, pa ni bilo tisto pravo, kar je mislil.

In tiste dni, ko je v premoeru neke bitke portretiral komandanta Kočo Popovića, so mu sporočili, da ga išče tovariš Aleksandar Ranković.

»Dobro, da si prišel,« mu je rekel lé-ta. »Klical sem te, da bi se pomenila. Po zgodovinskih sklepih v Jajcu je čas, da dobi naša domovina tudi svoj grb. Po mojem mnenju naj bi grb izražal glavne težnje naše borbe. Zdi se mi, da bi bilo najvažnejše, da vključiš vanj takšne likovne elemente, ki bi pričali o enotnosti naših narodov.«

»Ta naloga me veseli,« je dejal Kun. »Menim, da je to zame velika čast.«

»Likovno plat prepustim tebi. Poglej, premisli o tem! Morda bi lahko izkoristil tisti detajl iz svojega osnutka za red bratstva in enotnosti. Tiste bakle, ki se spajajo v en sam plamen. To je res lepo in simbolično. Premisli...«

Kun več dni ni imel miru. Kar naprej je premišljeval o

grbu. Vse drugo delo je opustil. Ne brnenje sovražnih letal ne priljubljeni sprehodi med četami v iskanju novih risb za partizansko mapo ga

niso mogli odvrniti od bloka, v katerem je neutrudljivo risal skice grba. Narisal jih je pet. Polje s petimi baklami, obrobiljeno s klasjem in trakom z napisom: Federativna ljudska republika Jugoslavija; več različnih kombinacij.

Odšel je k tovarišu Leku. Pokazal mu je skice. Leka jih je pazljivo pregledal in dodal svoje pripombe. Z eno skico je bil zlasti zadovoljen. Predlagal je, da bi šla skupaj k tovarišu Titu.

V pečinah ju je v baraki sprejel Vrhovni komandant. Pristrčno je stisnil slikarju roko, potem pa ga je, kakor zna samo on, toplo, po človeško z besedami, polnimi skrbi za tovariša in borca, okaral, češ da hodi prepogosto na položaje.

»Tovariš Tito,« se je opravičeval Kun, »ukvarjam se z mapo iz partizanskega življenja in menim, da ne smem prezreti...«

»Vem, razumem,« je rekel Maršal dobrohotno. »toda fronta je tudi tu in na vsakem koraku lahko najdeš podrobnosti in navdihe za svoje risbe.«

Potlej so sedli za mizo in pregledali skice za grb. Maršal jih je dobro gledal in se zanimal za sleherno podrobnost. Kot idejni osnutek so mu ugajale in prosil ga je, naj mu jih pusti, da bo o njih še premišljal.

Drugi dan je poklical slikarja tovariš Ranković. Sporočil mu je pripombe tovariša Tita. Ena skica je bila Titu zlasti všeč in po njej naj bi izdelal dokončni osnutek.

Kun se je umaknil v kmečko hišico na razpotju. Premišljal je o pripombah in snoval končno skico. Ponoči je v njegovi izbi dolgo gorela luč. Umetnik je mislil na dan, ko se bo grb v svobodni deželi lesketal visoko na drogu. Delal je nestršno, iskal je najboljše načine, kako bi na-

risal njegovo obliko in likovno kompozicijo.

Naposled je bilo treba skico natisniti. Toda tiskarna, cinkografija in strokovni delavci so bili takrat še daleč. Kun se je znašel. Dva tedna je potrpežljivo izdeloval kliše v lesu ter polagoma in pazljivo prenašal sleherni detajl s skice na papirju na lesorez. To je bilo naporno delo in delati je moral brez najpotrebnejšega orodja. Ko je bil lesorez izdelan, je bilo treba najti tudi tiskarsko barvo. Z lesoreza so odtisnili prve primerke državnega grba FLRJ. Čeprav izdelani v primitivni tehniki, so bili lepi. Slikar je napravil dvajset odtisov in jih poslal na teren. V enotah in ljudskih odborih so vzbudili prvi odtisi grba radost in navdušenje. Mnogi risarji samouki so ga prerisali, povečali in izdelali nove kopije. Kmalu so imele grb Federativne ljudske republike Jugoslavije vse enote ter organi oblasti povsod na osvobodjenem ozemlju.

Toda lesorez, original in odtisi državnega grba so zgoreli med nemškimi napadom na Drvar. Ostalo je samo nekaj prvih skic, ki jih je Djordje Andrejevič-Kun ohranil, ker jih je med vojno zmeraj nosil s seboj.

V ateljeju jih še zdaj hrani kot svoja najdražja in najlepša dela.

Bora Djordjevič

Ob našem prazniku

Letošnji praznik republike je svečaniji kakor pretekla leta. Praznujemo ga v jubilejnih letu 20-letnice vstaje Jugoslovanskih narodov, ki so pod vodstvom Komunistične partije v štiriletni borbi izbojevali veliko narodno osvobodilno in socialno revolucijo. Eden izmed najlahtnejših sadov te težke, toliko trtevahtvoječe borbe je naša državna in družbena uredba, naša Republika, katere 18-letnico praznujemo letos.

S ponosom lahko delovni ljudje, državljani nove Jugoslavije, gledamo na prehojeno pot. Vsi uspehi, ki smo jih dosegli glede našega socialističnega družbenega sistema, glede gospodarstva in ostalih dejavnosti, so rezultat naših lastnih naporov in prizadevanj. Zato nas ti uspehi, o katerih gre glas daleč preko naših meja, toliko bolj navdajo s ponosom in samozavestjo, hkrati pa nas spodbujajo k novim delovnim uspehom.

S takimi občutki se praznovanju pridružujemo tudi delovni ljudje novomeškega okraja. Kakor je bil pomemben delež našega področja v času narodnoosvobodilne borbe, tako so pomembni tudi napori in uspehi v povojni graditvi. Prebivalstvo našega področja se je že v prvih dneh vstaje vključilo v vsenarodni odpor, ki ga je pod vodstvom Komunistične partije Slovenije organizirala takrat razmeroma široka mreža Osvobodilne fronte. V zgodovini slovenskega naroda in njegovega boja za obstoj bode večno zapisana junaštva prvih borcev proti okupatorju. Prav tako bo ostalo nepozabljeno herojstvo prvih obojencev skupin na našem področju: borbe in požrtvovalnost belokranjske, brežliske, mokronoške in novomeške čete. Splošnega narodnega upora niso mogle zadušiti krave okupatorjeve represalije. Bela krajina, Goranci, Bohor in drugi kraji so bili žarišča štiriletnih bojev naših ljudi za zmago nad napredcem in mračno preteklostjo. Naši delovni ljudje so lahko upravičeno ponosni na dosežek, ki so ga prispevali skupno z drugimi pokrajjanini naše republike v tej usodni borbi. Večno hvalo dolgujemo 2476 padlim borcem in 2.609 žrtvam fašističnega nasilja. Nikoli ne bomo pozabili trpljenja 2.055 intervirancev in zapornikov ter številne usode več kot 34.000 ilegalno preseljenih prebivalcev.

Pred vojno 1100 delavcev in uslužbencev, zdaj že 30.700

Delovni ljudje Jugoslavije so podedovali ob ustanovitvi nove države dokaj borno delovno silo, ki je bila zlasti nezadostna na našem področju. Predvojno gospodarstvo naše

ga okraja je bilo značilen primer zaostalega, nerazvitega gospodarjenja stare Jugoslavije. Prevladovala je primitivna drobna kmečka proizvodnja, medtem ko industrije na našem področju skoraj ni bilo, če izvememo nekaj zastarelih lesnoindu-

Piše SILVO GORENC, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora

strijskih in tekstilnih obratov. V vseh teh malih podjetjih je bilo zaposlenih komaj 1.100 delavcev in uslužbencev. Pri tem moramo poudariti, da smo se ob koncu vojne zaradi razdejavanja znašli v skrajno težkem gospodarskem položaju. Požgane in uničene so bile cele vasi, razrušene komunikacije, upočena industrija, požgane šole in podobno.

Z velikimi napori nam je uspelo v prvem povojnem obdobju v glavnem zaključiti obnovo med vojno uničenih objektov. Kakor za celotno Jugoslavijo, tako je tudi za naše področje značilen hiter gospodarski vzpon. Res je sicer, da se vsa področja niso mogla razvijati enako hitro; če pa upoštevamo izrazito zaostalost našega okraja, lahko trdimo, da je bil kljub vsem težavam tudi pri nas dosežen znaten napredek. Od 156.255 prebivalcev našega okraja jih je danes v rednem delovnem razmerju 30.700. Samo industrija zaposluje v 38 obratih skoraj 9.000 delavcev in delavk. Industrija je med vsemi gospodarskimi panogami dosegla največji porast. Naj naštejemo le nekaj večjih industrijskih objektov, ki so bili zgrajeni ali znatno razširjeni v tem času: BELT - Crnomelj, obrati ISKRE v Semiču, Sentjernej, Mokronogu in Žužemberku; Industrija motornih vozil v Novem mestu, tovarne KRKA, NOVOTEKS in NOVOTEKS v Novem mestu; BETI v Metliki, Tovarna šivalnih strojev na Mirni, Tovarna celuloze in papirja na Vidmu, Tovarna pohištva v Brezicah itd.

V tem razdobju so se dokaj ugodno razvijale tudi druge gospodarske panoge, zlasti obrt, gostinstvo, gradbeništvo in promet. V tem času smo dosegli tudi prve vidnejše uspehe v kmetijstvu; zdaj imamo že prve zametke bodočih sodobnih kmetijskih obratov. Izrednega pomena je moderna avtomobilska cesta, zgrajena skozi naš okraj, ki nas povezuje z ostalimi republikami.

Do leta 1965 bomo vrednost proizvodnje v okraju podvojili

Dosedanji gospodarski razvoj nam omogoča trdnjšo osnovo za nadaljnjo hitrejšo

rast. Zato predvidevamo, da bo vrednost proizvodnje v okraju v prihodnjih štirih letih narasla kar za 100,3 odst., s čimer se bo podvojila. Število zaposlenih se bo v družbenem gospodarskem sektorju povečalo za 39 odst. ali za približno 8.000 delavcev. Ko

bomo uresničili zdaj sprejeti petletni program, se bo naš okraj uvrstil med gospodarsko povprečno razvita področja naše države.

Velik napredek v izobraževanju

V tem času smo dosegli velik napredek tudi v šolstvu, zdravstvu in kulturi. V stari Jugoslaviji smo imeli na našem področju 123 osnovnih šol, 5 meščanskih šol, 4 nižje strokovne šole in eno gimnazijo. Šolstvo je bilo na razmeroma nizki stopnji, saj so vaške osnovne šole dajale otrokom le najosnovnejše znanje. Srednjih strokovnih šol nismo imeli. V okraju je bilo 134 šolskih zgradb, od katerih je bilo

Sodobno preurejena poslovalnica »MODA« v Brezicah, ki jo je preuredilo Trgovsko podjetje LJUDSKA POTROŠNJA in v obnovo vložilo 8 milijonov dinarjev. — Tudi drugod narašča število sodobnih, preurejenih trgovin, posebno še v Sevnici, Brezicah in Metliki, kjer so kolektivi trgovskih podjetij razumeli potrebe in šli v korak s časom in z razvojem. Takšnih trgovin bomo pretobrali vedno več, da bomo kos pomanjkljivostim v preskrbi. Potrošnja bo naraščala vzporedno z rastjo kupne moči, na povečan blagovni promet pa se je treba pripravljati vnaprej!

med vojno 41 uničenih, 14 pa opustošenih. Danes imamo v okraju 143 osnovnih šol s 24.662 učenci; od tega je 44 popolnih osemletk. V 6 vajenskih šolah je 847 učencev, v 3 gimnazijah 681 dijakov, medtem ko ima ekonomska srednja šola 202, tehnična srednja šola 250, srednja kmetijska šola 124 in učiteljske 220 dijakov. V 3 nižjih glasbenih šolah je 370 učencev. Na visokih in višjih šolah študira danes nad 800 študentov iz našega okraja, od katerih jih 334 dobiva stipendije, razen tega pa stipendiramo 787 srednješolcev. V

9 stalnih delavskih univerzah se izobražuje skoraj 3.000 ljudi, nad 400 članov Zveze borcev pa si z raznimi tečaji in šolami pridobiva višjo ali osnovno kvalifikacijo. Na tisoče državljanov se je zadnja leta izobrazilo z dopolnilnim in strokovnim izvenšolskim učenjem. Velika je razlika v številu varstvenih ustanov za učečo se mladino, naravnost ogromen pa je napredek, ki smo ga dosegli v izobraževanju mladine in odraslih, v primerjavi s predvojnim stanjem.

Prej 30, zdaj že 61 zdravnikov

Tudi na področju zdravstva smo dosegli razveseljiv napredek. Medtem ko smo imeli leta 1939 na področju sedanjega okraja 27 zdravstvenih ustanov, jih imamo zdaj že 31. Zdravstvenih delavcev s srednjo in višjo strokovno izobrazbo smo imeli pred vojno 90 (od tega 30 zdravnikov); danes jih dela v okraju že 199 (od tega 61 zdravnikov). Kljub takemu razvoju zdravstvene službe pa je zaradi veliko večjih potreb po zdravstvenih uslugah v bodoče treba znatno razširiti zmogljivosti zdrav-

Novo stanovanjsko naselje nastaja tudi v Brslinu pri Novem mestu. Pred vami so trije lepi novi stanovanjski bloki. Slike ne objavljamo zato, da bi se pobahali z njo; ne, radi bi le poudarili velik pomen gradnje stanovanj. V bodoče jih bomo morali graditi vedno več, ba domo omilili perečo stanovanjsko krizo. Samo s tem bomo zagotovili tudi primeren stanovanjski standard, saj smo vsa zadnja leta imeli tudi zaradi tega precej kadrovskih težav. Do leta 1965 bomo v okraju zgradili 3.000 novih stanovanjskih enot; vse sile pa bomo morali napeti, da bi to število po možnosti še preseglili!

hrano otrok je družba hkrati z Rdečim križem prispevala samo lani nad 50 milijonov dinarjev.

Vsi ti, čeravno le skopo našeti podatki nam zelo lepo kažejo, da smo v okraju dosegli razen v gospodarstvu tudi v drugih družbenih dejavnostih precejšen napredek. Brez dvoma bo treba te dejavnosti tudi v prihodnjih letih intenzivno razvijati. To poudarja tudi program nadaljnega razvoja v tekočem petletnem obdobju. Seveda pa bo hitrost nadaljnega razvoja družbenih služb odvisna predvsem od razvoja materialne osnove in zainteresiranosti vseh državljanov, ki bodo reševali vsa ta vprašanja.

Napredek je plod socialistične graditve v FLRJ

Ko pregledujemo dosežene uspehe, seveda ne smemo pozabiti, da smo jih dosegli predvsem zaradi tesne povezanosti z dosledno graditvijo socialističnega družbeno-političnega sistema. Obdobje povojne graditve je značilno in zgodovinsko pomembno predvsem zaradi tega, ker so se v tem času razvile vse oblike naše socialistične demokracije: od delavskega in družbenega upravljanja do izgrajevanja komunalnega sistema. Posebno v zadnjih štirih letih je komunalni sistem znatno napredoval tudi na našem področju. Po ustreznih spremembah se je politično-teritorialna razdelitev prilagodila potrebam našega področja. Medtem ko smo še leta 1958 imeli v okraju 15 občinskih ljudskih odborov, imamo zdaj po ukinitvi 8 občin, sedem komun, ki vsaj v glavnem predstavljajo teritorialno in gospodarsko zaokrožene celote.

Odločen činitelj vsega našega razvoja je delavsko samoupravljanje. Lahko trdimo, da so delavski sveti v naših gospodarskih organizacijah resnično prevzeli upravljanje v svojo pristojnost. Z novimi oblikami upravljanja, zlasti z decentralizacijo in s prenosom pristojnosti na neposredne proizvajalce pa bodo upravljavci dobili nove spodbude za še smotrnejše gospodarjenje.

Ce ob koncu grobo sestavljene bilance ocenjujemo celotne uspehe našega področja in njegov družbeni razvoj, materialno rast in razvijanje socialističnih družbenih od-

nosov, lahko ob 29. novembru, jubileju naše socialistične skupnosti, s ponosom zremo na prehojeno pot. Dosedanji uspehi in čvrsta volja naših delovnih ljudi za nadaljnji, še hitrejši razvoj okraja nam jamčijo lepo bodočnost. Zato je letošnji praznik republike toliko bolj svečan; hkrati z njim ponosno praznujemo tudi dvajseto obletnico začetka revolucije in vseh njenih velikih pridobitev.

Slovesna akademija v Novem mestu

Občinski odbor Socialistične zveze prireja danes, 28. novembra, ob 20. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu v počastitev dneva republike svečano akademijo.

Kolektivi za dan republike

Danes bodo priredili proslave dneva republike v mnogih kolektivih; programi bodo ponekod bogatejši, drugod bolj skromni. Kolektiv »Krka« bo priredil proslavo danes ob 13. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu, kolektiv Industrije perila danes ob 14. uri v prostorih tovarne, kolektiv Industrije obutve danes ob 14. uri v prostorih tovarne, kolektiv NOVOTEKS danes ob 14. uri v domači dvorani in Občinski ljudski odbor prav tako danes ob dveh popoldan.

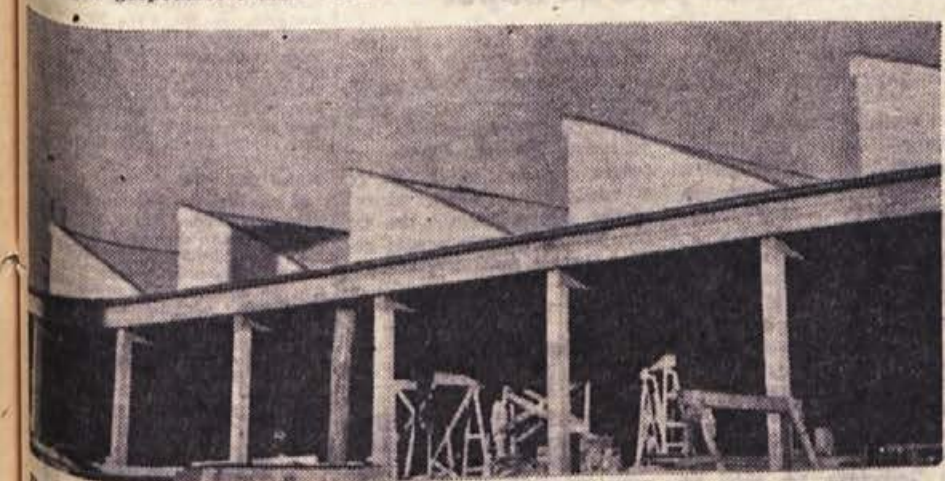
Naši fantje pozdravljajo

Dolenjski fantje Miro Gačnik, Janez Hočvar, Ivan Grandta, Marijan Perpar, ki služijo vojaški rok v Nišu, pozdravljajo vse domače, prijatelje in znance, kakor tudi bralce naše lista ter jim čestitajo za praznik republike.

Podjetje za distribucijo električne energije v Beogradu bo investiralo 121 milijonov dinarjev za preureditev omrežja javne razsvetljave v našem glavnem mestu. Namesto svetilk na živoserbrno paro bodo potem svetile neonske luči.

V prostorih zagrebškega velešolja so pred kratkim odprli garaže za približno 6000 avtomobilov. Uredili pa bodo tudi veliko in moderno črpalno postajo z mehaničnimi napravami za pranje avtomobilov in lastno taksi službo.

Pripadniki JLA so v petih letih darovali svojemu ljudstvu kot krvodajalci 50 tisoč litrov krvi, 5 milijonov 517 tisoč prebivalcev pa je bilo pregledanih v vojaških zdravstvenih ustanovah

Pogled na zgradbo, v kateri bo tovarna NOVOTEKS dobila prepotrebne skladiščne prostore in oddelek za pripravo materiala. Kolektiv je vložil v to stavbo 58 milijonov dinarjev lastnih sredstev, dvorana pa bo imela 1403 kvadratnih metrov površine. Z delovno ustvarjalnostjo in z dobrim gospodarjenjem kolektiva prerašča NOVOTEKS v sodoben tekstilni kombinat — Za DAN REPUBLIKE pozdravljajo člani kolektiva NOVOTEKS vse delovne ljudi v našem okraju!

Vse zmogljivosti v Šmarjeških Toplicah so zasedene

Zdravilišče Šmarješke Toplice je bilo letošnje sezono od maja naprej vedno zasedeno in še zdaj so polni vsi prostori razen tistih v campingu in nad zaprtim bazenom. Po lanski preureditvi, s katero je zdravilišče veliko pridobilo, so letos lahko gostom nudili mnogo več ugodnosti kot doslej. Med drugim so se gostje v termalni vodi lahko kopali tudi v kopalnicah. Priloge na novo sezono so se že pričele. Urejajo nasade in jih širijo z novimi drevmi. Nekaj iglavcev bodo zasadili v okolici stavb in pri campingu. Zdravilišče se že dlje časa trudi dati turistično obeležje vsej dolini ob cesti od Kronovega do Šmarjeških Toplic. Uprava za ceste LRS je že naročila pri Upravi za nizke gradnje v Ljubljani načrte za priključek na avtomobilsko ce-

sto, ki bo zdravilišče Šmarješke Toplice neposredno povezal s to pomembno prometno žilo.

Ponudbe za penziona za prihodnjo sezono so razposilali vsem večjim turističnim agencijam. Ker v cenah naša zdravilišča niso zājela celotne kurzne razlike dolarja, so naše cene za inozemske goste zelo ugodne, zanimanje za naš zdraviliški turizem pa je temu primerno veliko. Prihodnjo sezono bodo lahko uživali 10- in 15-odstotni popust po posebnih dogovorih tudi člani sindikata in Socialistične zveze. Dnevni penzion bo prihodnjo sezono znašal 1800 do 2300 d.n. Največ pa bodo Šmarješke Toplice pridobile z gradnjo velikega zaprtega kopalnega bazena, ki bo najsoodobnejše urejen in ga bodo pričeli graditi, če bo šlo vse po sreči, leta 1964.

Sodobna trgovina - večji promet

Pred nedavnim so v Brežicah nad poslovalnico "Mode" postavili lep, sodoben neonski napis. Poslovalnica je »Ljudska potrošnja« v Brežicah preuredila že letos spomladi. Stare in ozke lesene izložbe so zamenjali s sodobnimi, ki imajo okvire iz aluminija, in modernizirali tudi notranjost lokala. Vsa oprema je sodobna, lokal ogreva centralna kurjava. Za preureditev so porabili 8 milijonov 600 tisoč d.narjev. Poslovalnica je bila ena izmed najpomembnejših v Brežicah. V njej so prodajali razen tekstila že železnilo in špecerijo. Smatrali so jo za neke vrste kmečko trgovino, kjer je deželan lahko kupil vse, kar je potreboval. Po daljših razpravah so se le odločili za preureditev in že po nekaj mesecih se je pokazalo, da so imeli prav. Poslovalnica je poprej imela v avgustu in v septembru povprečno po 13 milijonov prometa, v oktobru in novembru pa po 20 milijonov, letos pa v avgustu in v septembru po 11 milijonov, v oktobru pa celo 20 milijonov. Če upoštevamo, da v poslovalnici zdaj ne prodajajo več železnila in špecerije, ki sta prej prispevali vsaj 5 mi-

lijonov mesečnega prometa, pomeni preurejena poslovalnica za kolektivni in gospodarski pridobitev. Potrošnik najde v njej lepo izbrano tekstilnega blaga in oblačilne konfekcije, Brežice pa so pridobile velik, lep in sodobno urejen lokal.

Samski dom SGP PIONIR v Novem mestu bo veljal 76 milijonov dinarjev. Kolektiv Pionirja, ki bo v stanovanja za svoje samske delavce vložil kar 45 milijonov dinarjev lastnih sredstev, bo s to gradnjo v precejšnji meri rešil pereč problem stanovanj za samce. V domu bo 220 ležišč, to pa je številka, ki nekaj pomeni! Ze 1. decembra bo v pritličju novega doma začela poslovati Pionirjeva obratna ambulanta. Oboje pomeni dragocen prispevek PIONIRJA za reševanje perečih družbenih potreb prebivalcev Novega mesta - Tudi delavci, tehniki, inženirji in uslužbenci kolektiva SGP PIONIR pozdravljajo DAN REPUBLIKE z novimi delovnimi uspehi in čestitajo za 29. NOVEMBER vsem kolektivom v republikli!

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Francoski predsednik de Gaulle je za dva dni prišel na »strogo« zasebni obisk v London, kjer je obravnaval s britanskim premierom Macmillanom vse zadeve ali vsaj najvažnejše zadeve, ki se nanašajo na zahodno sodelovanje in na možnost pogajanj o Berlinu s Sovjetsko zvezo. Znano je, da je de Gaulle nasprotnik pogajanj s Sovjetsko zvezo v tem času in v teh okoliščinah. S tem svojim stališčem objektivno podpira politiko zahodnonemškega kancelerja Adenauerja. Ker pa je po obisku le-tega v Washingtonu postalo očitno, da bo do nekakšnih pogajanj nujno prišlo kljub upiranju Bonna, so v Londonu po de Gaullovem prihodu izrazili upanje, da de Gaulle pač ne more biti večji Nemec od Nemcev samih in da bo nekoliko popustil. Čeprav ko to pišemo, še niso objavili nobenega sporočila o razgovorih med de Gaulleom in Macmillanom, se že širijo po Londonu govorice, da je francoski predsednik privolil v pogajanja s Sovjetsko zvezo o Berlinu, toda samo o Berlinu in ne o nemškem vprašanju, še manj pa seveda o kaki nevtarizaciji Nemčije, demilitarizaciji ceni v Srednji Evropi itd. Kar zadeva odnose med Francijo in začasno alžirsko vlado, je po končani stavki alžirskih jetnikov v Franciji precej upanja, da se bodo pogajanja o Alžiriji kmalu nadaljevala. Najprej bo prišlo ali je že prišlo do tajnih stikov, na katerih bosta obe strani skušali zblížiti nasprotujoča si stališča. To bi bili že četrti razgovori med Alžirijo in Francijo - po Melunu, Evianu in Luginu - ki nikakor ne bodo lahki.

V najnovejši izjavi je de Gaulle dejal: »Samoodločba oziroma svobodno odločanje Alžircev o lastni usodi, ki bo privedlo do ustanovitve suverene države, v kateri bodo z jamčene pravice Alžircev evropskega rodu in bo organizirano sodelovanje s Francijo, to je rešitev, ki jo predlaga državni poglavar (de Gaulle) in sta jo odobrila vlada in parlament in ratificiralo ljudstvo.« Varnostni svet OZN je z dvema vzdržanima glasovoma sprejel resolucijo, ki pooblašča vršilca dolž-

— se je položaj spet zapletel. Generalni sekretar U Tant je poudaril, da je treba krivce kaznovati, toda v Kongu je videti zadeva nekoliko drugačna. Če naj mednarodne sile krivce kaznujejo, jih morajo najprej aretirati. Pravkar pa je prišla vest, da je šef misije OZN dr. Linner pisмено sporočil predsedniku osrednje kongoške vlade Aduli, da misija OZN v Kongu ne namerava razorožiti kongoške garnizije v pokrajini Kindu, kjer je nedavno prišlo do neredov. Linner prepriča

De Gaulle v Londonu

nosti generalnega sekretarja OZN U Tanta, da odločno ukrepa proti secesionistom v Kongu tudi s silo, če je treba. Najnovejša resolucija Varnostnega sveta je dejansko priznala osrednji vladi v Leopoldvillu položaj predstavnice, vsega Konga. To priznanje je prišlo gotovo v težkih časih ne samo za vlado, ampak za ves Kongo. Kljub pozitivnosti in jasnosti najnovejše resolucije pa opazovalci opozarjajo, da je misija OZN tudi prej imela v resolucijah Varnostnega sveta in Generalne skupščine OZN dovolj jasna napačila, da bi odločneje ukrepala, kot je ukrepala. Ti opazovalci opozarjajo, da je vodstvo mednarodnih sil v Kongu dostikrat omahovalo, šlo samo do pol poti, popuščalo, ko bi še malenkostno vztrajanje morda obrodilo trajne sadove, itd. Po umoru trinajstih italijanskih pilotov v mestu Kindu - umorili so jih uporniški oficirji in vojški v sestavu čet osrednje kongoške vlade

kaznovanje odgovornih ljudi kongoški osrednji vladi in pripominja, da ne bi bilo »primerno«, če bi sile OZN skušale razorožiti garnizije 2000 ljudi v pokrajini Kindu. Toda po izjavah potnikov, ki so prispeli iz te pokrajine, je položaj v mestu Kindu drugačen, kot ga še vedno prikazujejo. Večina uporniških kongoških vojakov je že zapustila mesto in je na poti proti Katangi. Krivci so tako verjetno spet ušli, kakor je - vse kaže - ušel pravični kazni Moiz Combe, ki je bil po sporočilu OZN navzoč takrat, ko so Patricia Lumumbo ustrelili en mesec prej, preden so to sporočili javnosti. Toda ni kriv samo Combe. Kriv je tudi Kasavubu, predsednik Konga v Leopoldvillu, ki je izročil Lumumbo njegovim najhujšim političnim sovražnikom. Kriv je še marsikdo drug. In kdo je kriv za Hammaršköldovo smrt? Dokler ne bodo la vprašanja razčiščena, bo Kongo še vedno dežela, kjer so vsak hip možnost vsakovrstna presenečenja.

„Naš očka se pa ni vrnil...“

Združenje šoferjev in avtomekanikov v Novem mestu je pripravilo zelo prepričljivo in uspelo predavanje o nevarnosti voznikov - alkoholu

Oče štiričlanske družine se poslavlja kot vsako jutro. Je šofer in odhaja na daljšo pot. »Očka, vrni se živ in zdrav!« mu želijo otroci. »Vrni se!« dahne za njim žena. Naslednji dan pride z debelimi črnimi črtami obrobljena vest: »Očka se ne bo vrnil. Bil je pijan in se je zaletil z avtomobilom. Teško poškodovan je umrl davi ob... v... bolnišnici.« In očka ne bo nikoli več videl svoje družine, niti družina njega. Veliko očkov se je zamislilo na predavanju o so-

vražniku voznikov - alkoholu, ki ga je podružnica združenja šoferjev in avtomekanikov pripravila za svoje člane in vse ljudi 24. novembra v novomeški sindikalni dvorani. Nabito polna dvorana je napeo poslušala o nesrečah, vzrokih nesreč in njihovih posledicah. V Jugoslaviji popijemo 1.296 vagonov različnih alkoholnih pijač, nemalo alkohola pa zaužijejo tudi vozniki motornih vozil. V Jugoslaviji je zaradi tega toliko in toliko mrtvih voznikov, toliko in toliko mrtvih pešcev. Ne-

sreč je sicer vsako leto manj, vendar se moramo zamisliti nad njimi... Gre za dragoceno življenje, ki se končajo na cesti, gre za gospodarsko škodo, ki občutno hromi razvoj družbenih dejavnosti itd. Potem so poslušalci videli tudi film iz nekega danskega mesta z naslovom »Poslednja pot«. V filmu se je zvrstila množica ljudi, lahkomišelnih in resnih. Lahkomišelnim je prekinila življenje prometna nesreča, resni pa, ki upoštevajo vse prometne znake in predpise, še danes obzirno vozijo po ulicah tega danskega mesta. In spet: vozniki, ali ste pomislili, da je lahko za vas »poslednja pot« ta, ko boste zapuščali dvorano? Kaj bi rekli doma, če bi zvedeli kaj strašnega? Sklenite, da boste odslej bolj previdno vozili - v veselje prometne milice, v svoje veselje in radost svoje družine, predvsem pa v veselje vse skupnosti!

Pozdrav Belokranjcem

Vojski iz vojnih pošt št. 2958 in 4600 v Titogradu se večkrat spominjamo na našo prelepo Belo krajino. Pozdravljamo vse delovno ljudstvo domačih krajev, posebno mladino, in čestitamo ob obletnici ustanovitve FLRJ! Franc Vardijan, Polde Zarabec, Jože Vidmar in drugi.

Iz Djakova

pošiljajo naši fantje, ki so tam pri vojakih, mnogo pozdravov vsem delovnim ljudem Dolenjske in jim čestitajo za 29. november. Jože Surla, Martin Sintič, Janez Strajnar, Lojze Korošec, Martin Novšak in Jože Novak.

Čestitke iz Požarevca

Ivan Mrzel, ki je pri vojakih v Požarevcu, pozdravlja za 29. november vse bralce Dolenjskega lista, zlasti pa starše, sestre, brata ter prijatelje in prijateljice. Poseben pozdrav mladini iz Velikega Gabra, ki ji želi še mnogo delovnih uspehov.

TREBNJE: plan bo napet

Uslužbenci ObLO v Trebnju se dalj časa pripravljajo program petletnega razvoja trebanjske komunne. Plan bo zelo napet, saj predvidevajo, da se bo splošna dejavnost v občini razvila vsaj do meja okrajnega povprečja, če ga že ne bo preseгла. V osnutku načrta sta zlasti upoštevana kmetijstvo, ki ga bo treba hitreje razvijati, in industrija, ki naj bi v tem petletnem obdobju zrasla v močno gospodarsko panogo. Gre predvsem za to, da bi doma zaposlili del ljudi, ki se iz Trebnjega vozijo na delo v druge občine in celo v druge okraje. V dolini Temenice bo zato potrebno zgraditi večji industrijski obrat kovinske stroke, v katerem bi zaposlili okrog 500 delavcev. Glavni osnutek programa bodo končali do 15. decem-

bra. O njem bodo razpravljale najprej politične in družbene organizacije, nato pa še zbori volivcev. Plan bo torej napet, zato bodo morale biti razprave izčrpne. Znano so težave s sredstvi, ki jih je trebanjski komuni skoraj vedno primanjkovalo, in bo na zborih volivcev precej govora tudi o tem vprašanju. Titovi gardisti iz Kraljeva čestitajo za 29. november vsem domačim, znanecem, fantom in dekletom iz domačih krajev. Jože Rojc iz Lopate, Kostja Fink s Suhorja, Miha Praznik iz Velikega Lipovca, Jože Nose z Obrha in Ciril Glavič iz Kašče.

■ Sovjetski premier Hruščev je na sprejemu na čast finskega predsednika Kekkonena v Novosibirsku izjavil da severna Evropa ni več področje mira in da je zato sovjetska vlada predlagala Finski skupne ukrepe za zavarovanje finskih in sovjetskih meja. ■ Generalna skupščina OZN je s 35 glasovi in 44 vzdržanimi (proti ni bila nobena delegacija) sprejela resolucijo, ki dotična, naj bo Afrika brezatomsko cona. ■ Ob obnovitvi diplomatskih odnosov med Brazilijo in Sovjetsko zvezo je brazilski zunanji minister Dantas izjavil: »Če iskreno želimo mir, moramo zastopati politiko koeksistence.« ■ Liberalni norveški list »Dagbladet« je objavil uvodnik z naslovom »Nevarni Strauss«, v katerem označuje zahodnonemškega obrambnega ministra kot »najbolj zagrizenega, najbolj brezobzirnega in najodločnejšega agitatorja« za atomsko oborožitev Zahodne Nemčije. ■ Zastopnik francoskega obrambnega ministrstva ni hotel komentirati vesti, da je izvedla Francija 7. novembra v Sahari tajni poskus z atomskim orožjem pod zemljo. ■ Po izgonu dveh Trujillov, brata in sina umorjenega dominikanskega diktatorja Rafaela Trujilla, je po vsej republikli San Domingo vzkipelo. Predsednik Balaguer, ki je v predsedniški zvesto služil diktatorja Trujillo, skuša zajeziti ljudsko nezadovoljstvo, ki se je obrnilo tudi proti njemu. Doslej se potrdilo že 200 Trujillovih spomenikov, ki jih je na tem malem otoku več tisoč. ■ Zahodnonemški zunanji minister Schröder je v Washingtonu zanikal, da bi bil kdo »nacist«. Kot dokaz je navedel listine, iz katerih je tudi razvidno, da je leta 1933 pristopil k Hitlerjevi nacional-socialistični stranki. Novinarji se zdaj trudijo razvozlati uganko, kakšna je razlika med nacistom in članom Hitlerjeve nacistične stranke.

Pozdrav Sentjernežčanom

Za dan republike pozdravljamo prebivalce Sentjerneja in okolice ter jim čestitamo. Domačim lep pozdrav! Ivan Škedelj, Janez Jerele in Ivan Turk, vojski v Beogradu.

PRAVILNIKI NA REŠETU

V občini Trebnje bodo pripravili vse pravilnike do 15. decembra

Zastarela mezdana miselnost, ki je do nedavnega skotaj dosledno prevladovala v kolektivnih trebanjske občine, se je začela kršiti že ob prvih razpravah o novem gospodarskem sistemu. Do tega veljavni zakon, ki so vedno delovnih skupin delili v dva tabora: na večjo skupino z manjšim zaslužkom in peščico z neprimerno večjimi prejemki, so polagoma izpuščali vsako osnovo in možnost, da bi se obdržali. Morda je ob nujnosti, da se v kolektivih uvede lasten ekonomski račun, ki naj ima za posledico uzakonitev novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov, le prišlo do težnje, ki je sem in tja še poskušala štiti preživelo odnose v podjetju. To je tudi razumljivo: razprave o novem gospodarskem sistemu v taka podjetja niso vnesle le napetega razpoloženja, ampak nedvomno tudi prikrto zmedo, ki je velikokrat sledila nezadostnemu tolmačenju o novih stvareh. V trebanjski občini je bilo še nekaj drugega: podjetja so izključno mlada, z delavci, ki so prišli v proizvodnjo neposredno s poseželja. Za take pomeni novost največkrat nekaj, kar naj bi »vedeli samo vodilni«.

jenja in tarifnih pravilnikih že v prve majske dni. Kasneje je to postalo spodbudna razvada, da so namreč o tem vprašanju razpravljali ne le organi upravljanja, ampak vse organizacije, na čelu s komisijami, katerim je bila sestava pravilnikov poverjena.

Zdi se, da je bilo v zvezi s temi vprašanji v trebanjski komuni že veliko govora in pravilniki o delitvi čistega dohodka še nekako gredo, da pa dela več skrbni določanje delov sredstev za sklade, ki jih odračunavajo od čistih dohodkov. Pri tem so zamišljena razmerja med skladi in osebnimi dohodki tako različna, da imajo nekatera podjetja za sklade celo več sredstev kot za osebne dohodke (n. pr. »Danar na Mirni 40 odst. za osebne dohodke in 60 odstotkov za sklade«), res pa je tudi, da zaradi tega osebni prejemki delavca niso premajhni. Ta razmerja si seveda lahko privoščijo le donosna in ekonomsko trdna podjetja. Drugo se za natančen odnos še niso opredelili, ker še nimajo letnih obračunov in ne vedo, koliko bi lahko namenili za sklade.

Pravilnike o delitvi osebnih dohodkov so do zdaj sprejeli že v sedmih kolektivih trebanjske komune. Drugo so že izdelani ali pa so tik pred potrditvijo. Pohiteli so predvsem v manjših podjet-

jih, kjer ni bilo prej potrebnosti decentralizirati. V trebanjski KZ in tovarni šivalnih strojev na Mirni so zamudili prav zaradi delitve na ekonomske enote. Vendar zadnjega roka, 15. decembra, ne bodo zamudili in bo pravilnike še lahko pravočasno potrdil zbor proizvajalcev.

Posebno velja omeniti, kako so izbirali merila v nekaterih trgovskih podjetjih. V podjetjih, ki imajo poslovalnice, bodo delili osebne dohodke z ozirom na dosežen promet v poslovalnicah, te pa so lahko vsaj obračunske, če že ne ekonomske enote.

Pravilniki so torej še na rešetih. O njih hitro razpravljati upravni odbori, delavski sveti, organizacije in člani kolektivov. Ni malo podjetij, kjer so pravilnike nabili na oglasno desko, da bi se z njimi delavci kot upravljavec kar najbolj seznanili. Ze pri tem pa se odpravljajo drugi pomankljivosti v dosežani praksi, namreč da smo tako dolgo odlašali s pravočasnim obveščanjem proizvajalcev, zaradi česar je, kot vemo, prišlo že do marsikaterih sprememb prav v trebanjski komuni.

DA BO ZDRAVSTVO V KOMUNI PA TUDI V OKRAJU CELOTA

23. novembra se je v Novem mestu sestal na prvi seji strokovni svet Zdravstvenega centra okraja Novo mesto. Sejo je vodil direktor Okrajnega zavoda za zdravstvo varstvo dr. Robert Neubauer, ki je na kratko obrazložil naloge in delo zdravstvenega centra, te nove institucije v zdravstvu, ter hkrati tudi naloge strokovnega sveta. Za predsednika strokovnega sveta je bil izvoljen ravnatelj novomeške bolnišnice primarij dr. Oton Bajc, strokovni svet pa je nato na seji sprejel še pravila Zdravstvenega centra.

Zdravstveni center je organ, ki bo skrbel za izboljšanje organizacije in strokovnega dela zdravstvenih ustanov na svojem področju. V novih pogojih finansiranja je zdravstvena služba dobila vrsto dolžnosti in pravic in se osamosvojila. Naše zdravstvene ustanove so doslej delovale brez tesnejše povezave, zdravstveni center pa jih bo funkcionalno povezal in njihovo delo in razvoj usmerjal. Kot organ bo okrajni zdravstveni center opravljal svoje naloge z zdravstvenimi delavci, ki so zaposleni v Zavodu za zdravstvo varstvo okraja Novo mesto.

Strokovni svet Zdravstvenega centra je neke vrste strokovni in hkrati družbeni organ v zdravstvu. Okrajni svet za zdravstvo bo strokovnemu svetu prepustil del nalog upravno političnega značaja, ker je treba strokovno službo z upravno povezovati. Strokovni svet bo opravljal svoje naloge predvsem glede na družbene potrebe, manj glede na pristojnost. Komisije, ki so določene s pravilnikom, bodo delovale na posameznih področjih zdravstva in bodo glavna opora strokovnemu svetu. Zbrano gradivo bodo predložile strokovnemu svetu, ta pa bo pristojnim organom predlagal potrebne ukrepe. V prihodnje bo treba ustanoviti še občinske zdravstvene centre, ki jih bo v našem okraju predvidoma 5. Na gospodarskem področju bo moral zdravstveni center povečati tržni vpliv v zdravstvu na ta način, da bo zdravstveno službo prilagodil našemu terenu, cene v zdravstvu pa prilagodil ekonomiki, primerni za nas.

Pripadniki JLA v novomeških kolektivih

Te dni so na povabilo posameznih delovnih kolektivov pričele skupine vojakov JLA obiskovati novomeška podjetja. Prvi obisk je bil včeraj, 27. novembra, v Industriji obutve v Novem mestu. Danes ob 10. uri bodo vojaki novomeškega garnizona obiskali NOVOTEKS, 1. decembra Industrijo perila in 4. decembra splošno gradbeno podjetje Pionir. Skupine si bodo najprej ogledale proizvodnjo, nato pa se v razgovoru seznanile z delom in problemi delovnih kolektivov gostiteljev ter z delovanjem organov delavskega samoupravljanja.

Akademija v Domu JLA

V nedeljo, 26. novembra, je garnizon JLA v Novem mestu priredil za vojake in oficirje novomeškega garnizona uspelo akademijo v počastitev dneva republike.

Uspelo srečanje JLA in prebivalcev Strazhe

V nedeljo, 26. novembra, so v Strazi priredili pripadniki garnizona JLA iz Novega mesta in domači prebivalci skupno proslavo dneva republike. V bogatem programu, ki ga je publika nagradila s sproščenim aplavzom, je dramatska skupina JLA izvedla dramatizirano recitacijo Kadinjaca in več simboličnih prikazov, prebivalci pa so sodelovali z recitacijami in pevskimi točkami. To je bilo prvo srečanje pripadnikov JLA in prebivalcev novomeške komune v okviru proslave dneva republike. Prihodnjo soboto bodo pripadniki JLA obiskali tudi Dolenjske Toplice.

Čestitke iz Pule

Dolenjski fantje, mornarji iz Pule, pozdravljajo bralce Dolenjskega lista za dan republike in jim iskreno čestitajo, ob tej priložnosti pa se spominjajo domačih. Stane Korelec, Jože Kužnik, Janez Marolt, Izidor Urana, Ludvik Smole, Ivan Kastelic in Karel Sest.

Čestitke in pozdravi

Dolenjski fantje, ki smo pri vojakih v Zadru, čestitamo in pozdravljamo vse prebivalstvo domačih krajev, posebno pa domače. Ivan Premru, Peter Smajdek, Nace Praznik, Rado Skedelj, Anton Kovačič, Ivan Bendar, Ivan Stipančič, Albin Jerle, Jože Tomše in Ivan Selcer.

P. N.

Preurejena šolska kuhinja v Brežicah

20. novembra je v preurejenih prostorih pričela poslovati šolska kuhinja v Osnovni šoli I. v Brežicah. Ze v šolskem letu 1960/61 je kuhinja oskrbovala s toplimi malico 500 otrok iz gimnazije in osnovne šole. Zasnilo urejeni prostori so povzročili mnogo težav. Občinski ljudski odbor je razumel velike potrebe in odobril sredstva. Po predračunu bi potrebovali za vzidavo 4 vrat, 4 oken, za grobi in fini omet ter za električno črpalko za vodo 604.840 din. S prizadevnostjo šolskega odbora in prostevnih delavcev so opravili dela v lastni režiji in

stroške toliko zmanjšali, da so lahko vzidali 6 vrat, 5 oken, položili v kuhinji in jedilnici teraco tla, obložili s cementno oblogo stopnišče in vežo, uredili jamo za smeti in prebelili vse prostore. Ker potrebujejo še nekaj sredstev za ureditev nekaterih manjših pomanjkljivosti, so zaprosili za denarno pomoč Zavoda za socialno zavarovanje in okrajni odbor RK. Pri adaptaciji so nesebično pomagali člani šolskega odbora IVAN KOLENC, gradbeni tehnik tovariš ZIZEK in MARIJA KOLENC. Slednja, učiteljica NADA ROZMAN in profesorica LJUBIMKA SUNCIC so s pomočjo šolskih otrok pripravile preko 300 kilogramov marmelade, 350 litrov sadnih sokov, 100 kilogramov vložene zelenjave in preko 200 kg zelja za kisanje, kar je prav gotovo lepa zaloga za šolsko kuhinjo R.

Gostinsko-turistična razstava v Novem mestu

Minilo je že šest let, kar smo v Novem mestu z velikim zanimanjem na gostinski razstavi ocenili napredek gostinske in turistične dejavnosti. Po tej uspeli prireditvi se je gostinstvo izkazalo še z lepoto razstavnih jedilnih listov in turističnih prospektov leta 1957.

V letih po zgraditvi avtomobilske ceste skozi novomeški okraj se turizem razvija na tem področju še hitreje in postaja važna gospodarska panoga v okraju. V poletnih mesecih potuje po tej magistrali vsak dan na stotine domačih in vedno več tujih turistov. Naša naloga je zadržati te vešidel motorizirane popotnike v naši prelepi in s kulturnimi spomeniki bogati pokrajini. Posebno

privlačna bo za vsakega turista naša skrb, da bo priazno sprejet, v gostinskih obratih pa postržen z domačimi specialitetami. Da bi uspešno opozarjali na lepote pokrajine in zanimivosti najširši krog domačih in tujih turistov, pa moramo še veliko storiti za turistično informativno in propagandno službo.

V želji, da bi naši gostinski in turistični delavci prikazali širino svojega udejstvovanja in popularizirali že dosežene uspehe na tem za okraj važnem področju, je okrajna gostinska zbornica s sodelovanjem Dolenjske turistične zveze želela prikazati čim širšemu krogu prebivalstva, kaj vse že lahko nudijo gostu priznana dolenjska gostišča. Razvoj turizma v okraju glede izgradnje turističnih kapacitet in povečanega obiska turistov bo pokazala gostinsko-turistična razstava, ki bo odprta 10. decembra v vaješki šoli v Novem mestu od 8. do 18. ure.

Razstava bo razdeljena na turistični del, kulinarični del, na prikaz pogrnin, kuhinjskih in gospodinjstvih strojev in pripomočkov ter problematike družbene prehrane in šolskih kuhinj. Komercialni

Bralcem Dolenjskega lista

željijo še mnogo zadovoljstva pri branju domačega časnika in delovnih uspehov, hkrati pa jim čestitajo za 29. november: Tone Zagorc, Domine Zupančič, Alojz Ceku, Mirko Salomon, Alojz June in Jože Ovniček, vojaki v Novem Sadu.

Ljudska armada je sodelovala v izgradnji ključnih objektov naše industrije; ogromni naporji so bili vloženi v želji, zgraditi lastno vojno industrijo, ki bi ljudsko armado oskrbovala z osnovno oborožitvijo in opremo, v letu 1961 pa značaja vrednost proizvodnje vojne industrije, ki je namenjena tržišču, 110 milijard dinarjev

Drevi bo proslava dneva republike v Vidmu-Krškem

V počastitev dneva republike bo noč v dvorani Svobode proslava z bogatim kulturnim programom. Sodelovali bodo: Slovenski orkester, recitator iz ljubljanske drame, mladinski pevski zbor osnovne šole iz

Krškega in godba na pihala iz tovarne celuloze in papirja. Slavnostni govor bo imel predsednik občine in član predsedstva občinskega odbora SZDL tov. Stane Nunčič.

Proslave v počastitev dneva republike bodo tudi v ostalih krajih v občini. Organizirali jih bodo krajevni odbori SZDL in društva. — V vseh šolah bodo 28. novembra proslave s kulturnim programom. Tega dne bo 478 cicibanov svečano sprejetih v pionirsko organizacijo. Sprejeti pionirji bodo v trajno last dobili pionirske simbole, ki jim jih bo poklonila občinska zveza Društvo prijateljev mladine.

Pismo iz Kruševca

Vsak teden težko pričakujemo Dolenjski list, ki ga zelo radi beremo. Prosimo, da lahko preko domačega lista pozdravimo za praznik republike vse znanke in prijatelje, posebno pa svoje kolege fante in dekleta, ki jih poznamo. Franc Koscec iz Stare Bučke, Stefan Colarič iz Grobelj in Anton Rodič iz Bele cerkve.

Plenum OK ZKS o mladini

Glavna točka zasedanja plenuma OK ZKS, ki je bilo 24. novembra, je bila razprava o delu komunistov med mladino. Vsebinsko zelo bogat referat organizacijskega sekretarja inž. Jožeta Legana je sledila živahna razprava, v kateri so sodelovali kar 16 sindikalnih članov. Čeprav sicer ni kritičnih problemov v mladinski organizaciji na našem področju, je bilo vsekakor mogoče potrebno resno spregovoriti tudi o mladini, tako vsaj smo razbrali iz plenumskih razprav, ki se je omejila na tri ugotovitve. Težave v delu mladinske organizacije na vasi nastajajo zato, ker so mladinska vodstva kadrovske šibke, ker je mladina pre malo tesno povezana s podjetji in področjem, v katerem se udejstvuje kot proizvajalec (mladi proizvajalci, ki se na delo vozijo). Razen tega smo bili pre malo prežni pri iskanju organizacijskih oblik dela, ki bi mladino pritegnile. Studentska mladina ima pre malo stikov z domačim področjem in gospodarstvom,

v katerem se bodo mladi ljudje po končanem študiju zaposlili, stiki pa so siabji z obeh strani.

Razen skrajnosti, ki jih mladim ljudem kaj radi očitamo, so posledica tega, ker smo ideološko vzgojno delo pojmovali vse preozko, zgolj kot študij teorije marksizma in zunanje poli-

tike, socialistično ideologijo pa vse premalo povezovali z vsakdanjo prakso. Plenum je ugotovil, da se bodo morali komunisti v bodoče mnogo resneje ukvarjati s problemi mladine in ji nuditi več konkretne pomoči. Podrobneje bomo o plenumu poročali v prihodnji številki.

KRMELJ

KRMELJ

Potrošniki premoga!

Kupujte najboljši in najcenejši slovenski lignit! Znižanje cen posameznih vrst od 150 do 370 din pri toni, razen tega znižani prevozni stroški!

Rudnik Krmelj

Kam pa se je zgrabila »Deutschland«, tretja ladja iz konvoja, ki je odpulila proti severu, proti Narviku? Tisti, ki so trdili, da je v bližini tega mesta gotovo še kakšno taborišče, so imeli prav. To je bil Beisfjord, kakih 15 kilometrov daleč od Narvika. Toda teh 900 internirancev je izkrcal »Kerkplein«, ne »Deutschland«. Kaj to pomeni? Ali so internirance spotoma prekrkali na drugo ladjo ali pa je to čisto nov kontingent ujetnikov? Stražarji, ki so bili leta 1942 premeščeni drugam, so prvi izdali taborišče s tem, ker so internirancem grozili, da jih ne čaka nič boljša usoda kot tiste v Beisfjordu. Kaj je bilo tam tako strašnega, ni nihče vedel, toda ljudje so se spraševali, ali je sploh kaj hujšega od tega, kar preživljajo oni. Čakali so novice pa tudi sami so se trudili, da bi kaj izvedeli o taboriščih, o katerih so samo slutili, da so nekje, bliže ali daleč. V pričakovanju so jim minevali dolgi dnevi, jesen in zima sta se čedajše bolj bližali, njihov skupni grob pa se je nezaodržno polnil.

Takšen je bil del te redko naseljene dežele, ki so jo spremenili v sistem koncentracijskih taborišč, pravzaprav morišč. Toda še eno tako taborišče je bilo daleč gori nad polarnim krogom, tam, kjer sta goste iglavce spodrinila grmičevje in goło kamenje.

Ujetniki tega taborišča so bili v transportu, ki jih je »Gotta« izkrcala v Bergenu. To je bila skupina tistih štiristo internirancev, ki so prvi zapustili južno Norveško Plovba vzdolž norveške obale je trajala celih 21 dni. Vozili so mimo Narvika, toda prvičkrat so se ustavili šele nekaj sto kilometrov daleč od njega v pristanišču Tromso. Tu se niso dolgo zadrževali. Šestindvajset bolnikov so Nemci kar brž postrelili, tudi ladijska posadka je na hitro postorila svoje opravke in transport je nadaljeval vožnjo proti severu. Redki obisk palube, kjer so razdeljevali hrano, so internirancem nudili nepričakovan pogled. Vrhovi visokih skandinavskih gora, ki so se komaj črtali v daljavi, so od časa do časa bili oviti v gosto meglo. Male vasice ob obali so bile čedalje redkejše. Naposled so prišli do Hammerfesta, toda ladja je zaplula mimo z vsjo brzino. Pluli so po Barentsovem morju, južnem delu Severnega Ledenega oceana. Približali so se Severnem rtu. Dosegli so Nordkap na otoku Mageröy, najsevernejšo goro Evrope. Ladja je vrgla sidro blizu velikanske stene, visoke 295 metrov, ki je silila nekaj sto metrov daleč v Ocean. Pogled na visoke, strme grebene, pod katerimi je vrela besneča voda in škropila snežno bele pene na vse strani, je bil zares veličasten. Ladjo je na obali pričakovala množica kamionov in transport je ostalih 180 kilometrov do taborišča je prevozil po suhem.

Bližala se je letna doba, ki so jo pričakovali z velikim strahom. Nekoč svetle noči so postajale čedalje daljše in mračnejše. Po obilnem jesenskem deževju je padel prvi sneg. Taborišča, razsejana vzdolž obale in v notranjosti, nad katerimi so divjali beli viharji, so bila v neizmerni snežni puščavi kot zdubljena. Karasjok, Korgen, Osen, Beisfjord, Botn in Krokstand so brez upa utonili v neprodni temi polarnih noči. Po strelah mračnih barak so

se sprehajali svetlobni snopi reflektorjev in vihar je dušil divje kričke stražarjev.

Tako je bilo v taborišču Karasjok, nad katerim je neko noč divjal silen snežni vihar. Toda komaj so trudne kolone ujetnikov prišle z dela, je zadonel prodiren klic:

»Holz holen!« (Po drva!) Komandant taborišča esesovec Fritz Lehmann, je ukazal, naj gredo po drva. Delovno skupino »Holz-holen« je sestavljala kar celo taborišče. Ujetniki so morali vsak dan po povratku z dela v bližnji gozd pože posekana debla, s katerimi so v taborišču kurili. »Holzholen« je bila priljubljena zabava esesovcev in vsakokrat so se navduševali nad to vsakodnevnno dirko.

»Ven!« je kričal zloglasni »Črni komandant« kriminalni Vlado, ki je poleg tolmača Branka Jezdiča in njegovih pomagačev imel v taborišču prvo besedo.

Ljudje so se usuli iz barak in se zbirali pred dvema vrstama stražarjev, med katerimi je držala pot iz taborišča. Tudi esesovec Anienger je bil tu; iz Beisfjorda so ga premeščili v Karasjok in v najkrajšem času je prišel na glas, da je neusmiljen ubijalec. Vsem je grozil, da bodo končali kot tisti v Beisfjordu. Tako so tudi v Karasjoku zvedeli za to, doslej še neznano taborišče, v katerem so se morale dogajati strahotne reči, sicer Nemci ne bi toliko govorili o njem in strašili druga taborišča. Kako je bilo tam, pa tu še niso vedeli.

Komandant Lehman je dal znak. Esesovec Gemeinhard, ki je stal na čelu, je zamahnil z roko in kolona internirancev je stopila med vrsti stražarjev, ki so vzdignili puška kopita. Po prvih udarcih se je kolona zamajala in kot povodenj v diru stekla čez snežne zamete proti gozdu. Stražarji, ki so tekli na obeh straneh vrste, so zamahovali s kopiti in zbijali šale na račun kolone, pretepali ljudi in jih s puškinimi cevmi druzali pod rebra. Po vsakem gluhem puku je na poti ostalo truplo, ki ga je v trenutku zakril sneg. Omalajuhoji interniranci, ki so po nekaj kilometrih teka zgrabili za ledena debla in se z njimi spet v diru vračali nazaj v taborišče, so se dušili od ledenega zraka,

Nepregledna je vrsta jugoslovanskih domoljubov, ki so jih fašistični okupatorji mučili in ubijali po nešteti taboriščih širom po Evropi. Tudi vsi ti tovariši so gradili temelje novi Jugoslaviji, zato se jih ob DNEVU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU še prisrčneje spominjamo, zlasti še v letošnjem jubilejnem letu. — Takšna taborišča so bila tudi v severni Norveški — deželi snega in ledu. V teh nacističnih taboriščih nasilja je bilo približno 4500 Jugoslovancev, med njim največ partizanov, ki so jih Nemci ujeli v prvi in drugi ofenzivi. Domov se jih je vrnilo samo okrog 1500. Krvava in strahotna je bila usoda teh tovarišev; o njihovi življenju in trpljenju je napisal eden izmed njih, Dušan Azanjac, knjigo BELA GROBNICA, ki je izšla pri Zavodu »Borec« v Ljubljani. Objavljamo odlomek iz knjige, ki je pravkar izšla v zbirki »Dokazi«.

ki so ga s polnimi pljuči vdihovali skozi široko odprta usta.

»Ha! Faulenzer!« (Ha, lenuh!) je zakričal Anienger, se razkoračil in s strelom ubil interniranca, ki je pograbil tanjše in lažje deblo.

»Los! Vorwärts!« (Hajd, naprej!) se je začulo od vseh strani in kolona, natočena s težkimi debli, se je obrnila proti taborišču.

»Faulenzer!« je spet kričnil Anienger in s puško podrl nekoga, ki je padel pod težko smreko.

Medtem ko se je kolona, zavita v oblake snež-

nega prahu, bližala taborišču, so ob mučnilni napravi šle h koncu zadnje priprave. Okrog nje se je dostojanstveno sprehajal Branko Jezdič s palico v roki, »Črni komandant« pa je s svojo »gardo« vlekel novo žrtev k pripravi, ki je bila zelo podobna giljotini.

»Pripogni se!« je zavpil »Črni komandant« in žrtev, ki so jo krepko držali, je drhteč od mrza in strahu, kaj bo z njo, sklonila vrat. Okrog grla so ji nadeli železen obroč, roke so ji razšlili in uklenili v železje. Ledenomrzla kovina, ki se je prijelna kože, je grizla v živo in še povečala muke.

komandant Lehmann je dal povelje za mučenje. Zavit v bundo je opazoval prizor od taboriščnih vrat. »Črni komandant« je nadveto pomignil dvema svojima kriminalcema, ki sta z gorjačo v rokah že stala pripravljena poleg mučenca. Čedalje šibkejši kriki človeka, ki je mlahovo visel v železju, so se kmalu nato izgubili v divjem viku, s katerim so stražarji pripodili delovno skupino »Holz-holen«.

»Eins... Zwei! Eins... Mensch, so geht das nicht!« (Ena... Dve! Ena... Clovek božji, tako vendar ne gre!) je Anienger poveljeval pri jutranji telovadbi. Nato je pograbil puško, ubil interniranca, ki se je nerodno obračal, in poveljeval dalje. Toda vaja je bila potem še manj skladna.

»Herr Gott, Sakrament!« je esesovec pobesnel, spet zgrabil puško in ubil še dva, potem pa ukazal, naj se »telovadci« za prihodnjč bolje pripravijo.

»To mu povej!« je rekel neki interniranec kriminalcu Jovu, pomočniku »Črnega komandanta«.

»Nikar, tovariš Cvetič!« so ga odvrčali tovariši od samomorilske namere, toda bilo je prepozno. Tolmač je že prevedel prošnjo esesovcu Gemeinhardu, Aniengerjevemu najboljšemu prijatelju.

»Einverstanden!« (Velja!) se je zasmejal esesovec, potegnil iz torbice kratec kruha in ga pomolil Cvetiču.

Interniranec se je na koncu svojih sil odločil za obupen korak: zaprosil je stražarja, naj mu da jesti, potem pa naj ga ubije, če hoče.

Esesovec je na to komaj čakal. In medtem ko je se-

stradanec že čisto brez uma od lakote požrešno gohtal kruh in so ga tovariši zbežano opazovali, je stražar Gemeinhard mirno kadil pipo in se od časa do časa ozrl na puško. Ko je minila prva minuta, je esesovec postal nepotrpežljiv, ko je minila druga, so se oči vseh upirale v puško, ki jo je držal med kolena.

»Schneller!« (Hitreje!) je prigrajal esesovec žrtev, katere življenje je kupil za polovico hleba.

Mladinec Cvetič, za katerega so v taborišču vedeli, da je bil partizan v Kragujevskem odredu, je jedel čedalje počasneje. Po vsa-

kem grižljaju je bil videti bolj in bolj zasrbljen. Ko da se mu zvest vrača, je lomil čedalje manjše kosce kruha, jih oklevajoče nosil k ustom in po strani pogledoval stražarjevo puško. Morda je upal, da ga ne bo ubil? Če je to mislil, se je zmotil, kajti Gemeinhard je, ko je Cvetič vtaknil v usta grižljaj, počasi vsral, vdel naboj v cev in vprašal:

»Fertig?« (Gotov?)

Interniranec je težko dihahal. Z ostrim, vprašujočim pogledom je zel stražarju naravnost v oči in zalogaj v ustih mu je obtičal. Tako je umrl. Zasul si ga s snegom.

Z one strani taborišča so nenadoma začajali mitraljezi. Pred kratkim so ujeli begunca, ki je nedavno izginil iz svoje delovne skupine. Ime mu je bilo Danilo in je bil komandir neke partizanske čete. To, kar se je pravkar dogajalo, je bilo doslej višek kljubovanja. Ukrepali so v največji tajnosti, brez govoranc, brez besed.

Danilo je pred četo norveških esesovcev, ki naj bi ga ustrelili, vtaknil roke v žepe svojih suknjenih hlač, in ko so vojaki namerili vanj puške, je z malomarnim korakom stopil proti cevem. Vsi, ki so morali gledati njegov konec, so razločno videli na njegovih ustnih porogljivih nasmeh, ki ga je presekal salva. Komandant Fritz Lehman je stekel naprej in v mrtvega partizana izpraznil še svojo pištolo.

»Vidite, kako padajo vaši komandirji! Partizani, vse vas bomo potolkli!« se je drl Črni komandant in s svojim pomagači planil na interniranca.

»Links um! Die Kolonne vorwärts, marsch!« (Na levo! Kolone, naprej, mars!) se je začel ukaz in celo taborišče je steklo proti reki Karas.

Po četrtem kilometru se je prikazala reka. Na tem mestu je bil led razbit. Voda je tiho tekla. Drhteč od mrza so se ljudje slekli in stópili v ledeno vodo.

»Hinlegen!« (Lezi!) se je glasil nov ukaz.

Po vzvalovani vodni gladini so zapljuskale krogle. Pred ukazom ni nihče smel dvigniti glave iz vode.

Kmalu nato so na bregu ječale n škápetale z zobmi dolge vrste golih ljudi, ki se niso smeli obleči. Esesov-

ci so s škornji razmetavali njihove bedne cape, nato pa ukazali:

»Die Wäsche waschen!« (Operite perilo!)

»Zum Lager marsch — marsch!« (V taborišče mars, mars!)

Toliko da so interniranci obleko namočili, že so jo morali neozeto in mokro obleči.

Počitka ni bilo. Kriki, pretepanje, ukazi, ječanje, streljanje.

»Die Mordkolonne, heraus!« (Kolona smrti, ven!)

To je bila skupina internirancev, ki so gradili most

izmed najbolj surovih stražarjev, so predlagali, naj gresta z njimi še dva zdrava, da bosta bolnikoma pomagal.

...Kmalu potem se je prikazala kolona smrti. Izmučene, opotekajoče internirance so signali v barake.

V naslednjih dnevih so razkrili skrivnost o ljudeh v črnih oblekah, ki so delali na oni strani meje. Ko se je pred odhodom v taborišče onstran začelo streljanje, so stražarji namigovali drug drugemu:

»Die Deutschen!« (Nemci!)

čez Karas v bližini norveško-finske meje. Gradbišče je bilo zelo daleč in odkar je zapadel sneg, so koračili po šestnajst in več kilometrov, kajti kamioni niso mogli čez snežne zamete. Kolona smrti je vsak dan izgubila mnogo ljudi, nekaj zaradi zime, nekaj zaradi streljanja, in je zaradi tega dobila tako ime. Nihče v njej ni bil go'ov, da se bo živ vrnil v taborišče. Člani kolone smrti so nekoč opa-

Vlado Lamut: Italijansko koncentracijsko taborišče Monigo (1943)

zili, da se jim z one strani meje vsak dan bolj bližala neznana skupina v črno oblečenih ljudi. Bilo jih je okrog sto. Njihovi stražarji so ravnali z njimi tako kot ti na tej strani. Tako je bila pojasnjena skrivnost streljanja za hribom, ki se je čulo že takrat, ko so bili neznanzi ljudje še daleč od tod. Ljudi v črnem so ubijali. Gotovo so jih privlekli sem zato, da bi jih pokončali. Kdo so bili? Dnevi so minevali, toda na vprašanje ni bilo odgovora. Komaj so prišli, že so izginili. Pri tako nizki temperaturi sploh ni bilo mogoče delati. Razen tega je kolona smrti precejšen čas bila na poti. Morda je bilo prav tako tudi z ljudmi z one strani meje?

Spet so se vračali v taborišče. Vodja kolone, podoficer, ki ga je tudi zebo in mu ni bilo do tega, da bi mučil ljudi, je zaukazal, naj gresta dva najbolj one mučena interniranca s stražarjem naprej, da ne bi zadrževala ostalih. Ta tako nenavadna odločitev je skupino opogumila. Toda v skrbi za bolna tovariša ki naj bi ju spremljal eden

stični trdnjavi, čeprav zadrževala, se šibka in neobojna, vendarle rase drugačnega Nemčija.

Stikov z njimi ni bilo mogoče navezati. Skupini sta se samo pozdravljali, ko jih stražarji pretepali. Ko so se nemiški profitašisti po delu postavljali v vrste in z lopatami na ramah krenili proti svojemu taborišču, se je oglasila tiha pesem, spominjajoča na izpešene kolone, ki so v Nemčiji pred mnogimi leti zjutraj odhajale na močvirja, zvečer pa se vračale v koncentracijska taborišča in prepevale pod korobači SA in SS oddelkov.

Nekega dne je bilo streljanje na oni strani še glasnejše močno in od takrat ljudje v črnih oblekah ni bilo več videti. Končali so delo na cesti in za vedno oblečeni. Odslej se je čulo streljanje samo še na tej strani Karasa vendar so ljudje v črnih oblekah, za katerimi smrt gotovo ni vedel nihče, razen njihovih samih in njihovih moralcev, ki so bili edine priče pokola, našim tovarišem ostali v neizbrisnem spominu.

ZAPISKI Z ZASEDANJA PLENUMA OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA

Premalo razprav o šolstvu

V torek, 21. novembra, je, kot smo že na kratko poročali v zadnji številki, zasedal plenum okrajnega sindikalnega sveta v Novem mestu in razpravjal o problematiki šolstva. Že akoj v začetku moramo pohvaliti iniciativo OSS, ki se je najbrž kot prvi okrajni organ družbene organizacije lotil resne razprave o šolstvu, ki se je po uveljavitvi novega zakona o financiranju šolstva znašlo v povsem novem položaju in tašlo, kot je razprava na plenumu pokazala, marsikje v slepo ulico. Ne moremo trditi, da je plenum OSS našel rešitev z zagate, v kateri je šolstvo, vendar pa sta izmenjava mlijenij in razprava načeli vrsto zanimivih vprašanj in dali precej novih pobud, ki bodo šolstvu samo v prid. Zato velja enkrat pohvaliti pogum, s katerim se je OSS tega problema lotil, čeprav je bilo zelo težko zbrati v vseh sedmih komunah potrebne podatke in hkrati osnovne težave. Želeli bi namreč, da bi vse družbene organizacije organizirale široko razpravo o šolstvu, saj je ta problem zelo blizu siehernemu državljanu, kolektivni in vsej skupnosti.

Novi gospodarski sistem je sprožil proces decentralizacije sredstev na vseh področjih družbenega življenja. Ustvarjeno človeško delo se osvobaja meznih spon, hkrati s tem pa se uveljavlja neposredna demokracija in novi, kvalitetnejši družbeni odnosi. Izpremembe v sistemu delitve dohodka niso zajele le kolektivov v proizvodnji in samo tem dale vrste novih pravic, ampak so prešle letos tudi na področje javnih služb. Letos so v javnih službah organi družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja preuzeli nove dolžnosti, javne ustanove pa niso več podrejene državnii upravi, prerasle so v ustanove družbenega okolja in državljanov, kjer delujejo.

Sole so letos postale samostojne ustanove, ki samostojno opravljajo vzgojne naloge v naši družbi. Materialno samostojnost jim zakon zagotavlja s šolskimi skladi, s katerimi razpolaga družbeni organ, hkrati pa so določeni tudi vsi viri sredstev za osnovno delovanje šole (pouk), za vzdrževanje, gradnjo in opremo šol. Zaradi novega načina financiranja je šola tesneje povezana z gospodarskim razvojem svojega področja, njena sredstva pa se večajo za toliko, za kolikor se povečuje gospodarska osnova področja. V našem okraju do danes še nisimo našli objektivnih meril za razdeljevanje sredstev iz šolskega sklada, premalo smo se ukvarjali z delitvijo dohodka v šoli, bodisi da gre za sredstva, ki jih je šola dobila od drugod, ali jih je ustvarila sama. Pet odstotni gibljivi del osebnih dohodkov so na večini šol delili linearno, šolski kolektivi pa še vedno odlasajo z izdelavo pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, ki jih po zakonu smejo izdelati.

Povečane zahteve po višji kvaliteti ob ohranitvi množičnosti, nova kvalitativno višja vsebina in oblike in s tem v zvezi potreba po vrsti novih kadrov zahtevajo temeljitih razmišljanj o načinu bodočega dela in hitrejši spremembi odnosov med okrajnim svetom in njegovimi organi na eni in občinskimi sveti na drugi strani.

Letošnje občinske skupščine Svobod in prosvetnih društev so potrdile, da se uspešno nadaljuje zahtvana pot razvoja občinskih svetov kakor tudi delovanja in ustvarjanja posameznih društev, kar se kaže še posebej v doslednem in vse večjem uveljavljanju društvene vloge, ki jo imajo Svobode in prosvetna društva kot glavni nosilci kulturnega življenja in dela.

Občinski sveti SPD prevzemajo široko pobudo za samostojno reševanje kulturno-prosvetne problematike v svoji komunii in okrajnem svetu, zato ostaja njegovim organom skrb samo za tisti del nalog, ki so okrajnega značaja. Če v grobih obrisih pregledamo te načrte in programe, moramo najprej poudariti to, da bo največja skrb posvečena še vedno vzgoji kadrov. Okrajni svet bo še nadalje skupaj z občinskimi sveti organiziral okrajne prireditve, ker so to izredno uspešne množične manifestacije, ki terjajo angažiranje članstva skozi vse leto in spodbujajo k višji kvaliteti.

Prepričani smo, da bo za nadaljnjo rast naših igralških skupin izredno pomembna V. republiška revija dramskih skupin maja 1962 v Novem mestu. Potekala bo v znamenju izmenjave izkušenj in razgovorov o amaterskem gledališkem delu. Prisotni režiserji bodo lahko sodelovali pri analizi posameznih predstav in poslušali prednavanja o aktualnih gledaliških problemih. Tudi revija v našem okrajnem centru, kamor lahko pride velika večina režiserjev našega okraja.

Mladinska dramatika bo tudi v bodoče med pomembnimi problemi skupnega značaja. Spet nam bo

so bili glavni namen novega zakona. Brez strahu lahko rečemo, da pomeni to korak nazaj!

Ne strinjamo se z delitvijo 60:40 med občino in republiko

Doslej se osnovno šolstvo finansirale občine, srednje šolstvo okraj, visoko in višje šolstvo pa republika. Odkar je uveljavljen novi zakon, so tudi tu nastale izpremembe. Zelo zanimiva je ugotovitev, da je naša republika s 60 odst. prispevka dodelila občinskimi skladirom najmanjši delež, ki ga določa zvezni zakon, sebi pa je odredila 40 odst. prispevka, torej največ, kar ji pripada. Ne strinjamo se tudi s tem, da je odnos delitve linearen za vse komune v naši republiki, saj dobro vemo, da je gospodarska osnova v komunah dokaj različna in bi pač bilo treba to upoštevati. Te razlike so velike v našem okraju, gotovo pa so toliko večje v merilu republike.

Pravilniki so resna naloga

Na nekaterih šolah v našem okraju so šolski kolektivi že pričeli pripravljati pravilnike za delitve osebnih dohodkov, vendar pa so v večini primerov to delo kaj kmalu opustili, češ da je nemogoče najti objektivna merila za merjenje vzgojnega dela. S takšno ugotovitvijo se ne moremo strinjati. Na vseh naših šolah bi popolnoma zadoščal en pravilnik, ki bi hkrati urejal vprašanje oblikovanja in delitve sredstev, s katerimi šola razpolaga, in delitve osebnih dohodkov. Pravilnik bi moral vsebovati tudi temeljne določbe, sistematizacijo, opis delovnih mest ter merila za določanje osebnih dohodkov, določiti bi moral nagodnostišča za polne, seltivene in druge stroške ter vsebovati še prehodne in končne določbe. Pri negrajevanju prosvetnega delavca bi morali upoštevati delovno mesto strokovno izobrazbo ter izkušnje v stroki, njegov osebni dohodek pa bi moral biti razen tega odvisen tudi od prizadevanja in uspeha.

Ko govorimo o financiranju šolstva in o nagrajevanju v šolstvu, nikakor ne smemo pozabiti na sklade, ki jih bo morala v bodoče vsaka šola ustvarjati. Za začetek bi bili

dovolj trije skladi; ker drugih nazivov ne poznamo, jih bomo imenovali kar enako kot v gospodarstvu: AMORTIZACIJSKI SKLAD, na katerem bi šola vsako leto zbirala odpisani del osnovnih sredstev, POSLOVNI SKLAD, ki bi služil funkcioniranju šole, ter INVESTICIJSKI SKLAD, ki bi ga šola nabirala za večja popravila. Prispevke v te sklade bi bilo težko določiti kar teoretično, šole pa naj že zdaj o tem razmislijo, saj ne more biti pregodaj. Podružnične šole naj imajo skupni pravilnik z maščeno šolo, vendar je v njem treba posebej zagotoviti odstotek udeležbe za vsako podružnično šolo.

Prosvetnih delavcev še vedno primanjkuje

Dober prosvetni kader in polna zasedba delovnih mest sta osnovni pogoj za uspešnost pouka. V našem okraju je še vedno premalo prosvetnih delavcev. V šolskem letu 1960/61 je na našem področju poučevalo 864 stalnih in honorarnih prosvetnih delavcev, letos pa jih poučuje vsega 857. Po nepopolnih podatkih imamo 182 prosvetnih delavcev premalo; največ jih primanjkuje v občini Crnomelj - kar 46, najmanj pa v občini Metlika, kjer jih manjka 5. Najbolj primanjkuje prosvetnih delavcev v občinah Crnomelj, Trebnje, Sevnica in Brežice. Na vprašanje zakaj, ni težko odgovoriti: vsakdo gre nerad v kraje, ki so odtrgani od ostalega gospodarskega in kulturnega sveta, kjer so težji pogoji dela in kjer je vrsta težav s stanovanjem, prehrano in drugimi potrebami. Vrste prosvetnih delavcev bomo izpopolnili le, če jim bomo v krajih, kjer uče, ustvarjali primeren standard. Vprašanje zase pa je, kako bo vplivala na porast števila prosvetnih delavcev ukinitve učiteljskega v Novem mestu, ki nam je vsaj deloma zagotavljalo potrebne učitelje.

Ukinitve ali reorganizacija šol

Na podeželju je mnogo razprav o »ukinitvi« šol, vendar je ta izraz nepravilen. Doslej nisimo še nobene šole »ukinili«, pač pa gre tu za reorganizacijo in prilagoditev šolstva novim pogojem. Šole so doslej delovale, upoštevaje 5 ali 6-kilometrski okoliš, danes pa moramo zaradi dokaj pičnih sredstev upoštevati tudi gospodarske vplive. Vprašati se moramo, ali se izplača zaradi 10 ali morda 18 učencev vzdrževati posebne učitelje in šole, čeprav vemo, da pouk na takšni šoli ni kvaliteten, ali je morda bolje takšno šolo združiti s sosedno, večjo in učence usmeriti k pouku tja. Brčkone je druga rešitev boljša, čeprav je morda v začetku malo boleča. Seveda je treba zagotoviti obisk oddaljenih učencev in poiskati vsa sredstva in načine, da bi ga omogočili.

Do leta 1965 bo v našem okraju

Eisaku Tanaka (Japonska): KOSTANJEVICA - 1961

Strokovno šolstvo - sirota?

Zvezni zakon o šolstvu je bil sprejet, republiški zakon pa ni dovolj natančno določil statusa srednjih in strokovnih šol. Ker v vseh občinah sredstva šolskih skladov ne zadoščajo niti za financiranje obveznega osnovnega šolstva, je razumljivo, da nobena občina neče, pa tudi ne more dati sredstev za strokovno šolstvo. Problem posameznih strokovnih šol so rešile nekatere gospodarske organizacije, ki so se obvezale zagotoviti sredstva za njih funkcioniranje. V nekaterih razvitejših okrajih so to rešili z medobčinskimi sporazumi. Pri nas so posamezne gospodarske organizacije, ki so nujno vezane na dotok strokovnjakov iz več strokovnih šol, v kak neugodnem položaju, saj morajo vzdrževati po več takšnih šol, druge spet pa nimajo obveznosti do prav nobene strokovne šole. Vprašanje strokovnega šolstva torej še ni rešeno, točno začetni programi gospodarskega razvoja pa določajo tudi potrebo po strokovnikih. Gotovo pa je, da teh strokovne šole same od sebe v tem stanju pač ne bodo mogle dati.

Priporočila in zaključki plenuma

Po poročilu in razpravi, ki sta dokaj na široko zajela razgibano problematiko šolstva, je plenum sprejel zaključke in priporočila, ki naj pospešijo uresničevanje novega sistema. Ker so naše komune dale od razpoložljivih sredstev, šolstvu na razpolago največ kar so mogle, preostane kot edina rešitev decentralizacija sredstev. Načeti bo treba razpravo o novi delitvi šolskega sklada med republiko in komunamii in zagotoviti pravičnejšo delitev, ki bo dala komunii več sredstev in hkrati upoštevala tudi gospodarsko moč komun. Vse šole

morajo pripravljati programe svojega razvoja in potreb, da bomo imeli jasno sliko, koliko sredstev potrebujemo in kam jih bo treba vložiti najprej. Sredstva občinskih skladov za financiranje šolstva je treba razdeliti po šolah in prepustiti gospodarjenje z njimi šolskim odborom in šolskim kolektivom, ne pa da ta sredstva na stari administrativni način še vedno, iz meseca v mesec delijo na občini. Strokovno šolstvo je v težavnem položaju, zato je treba o tem problemu resno razpravljati in nanj opozarjati. Vse šole morajo pohitei z izdelavo pravilnikov, da bi bili pripravljeni še pred koncem leta 1961. Ker prosvetnim delavcem manjka potrebnih izkušenj, naj za pomoč pri izdelavi pravilnikov zaprosijo gospodarske organizacije.

Tehnična oprema šol je skoraj povsod nezadostna, marsikaj pa bi se dalo nadomestiti s trudom, prizadevnostjo in iznajdljivostjo. Delovni kolektivi v gospodarstvu so še posebej letos našli vrsto materialnih rezerv, ki jih prej niso opazili. Mnogo takšnih materialnih rezerv, ki sicer niso velike, pa jih vendar ni zavreči, je v okolju vsake šole. Prosvetni delavci so setos žal zamudili že marsikaj, ker so vse preveč čakali, kdaj jim bodo njihove pravice prinešene na krožnik. V sodelovanju s šolskimi odbori morajo takoj pričeti resno razpravljati o spremenjenem položaju, v katerem se je šola znašla in brez nepotrebne jadrkovanja odločno iskati rešitve. Problemi šolstva so problemi vse družbe, zato naj šolski kolektivi v prvi vrsti zahtevajo, da o teh problemih res razpravlja vsa družba in jih pomaga reševati!

MILOS JAKOPEC

Ljudska armada sodeluje v gradnji velikih prometnih žil in drugih objektov - sodelovala je pri gradnji 1129 km cest in 216 mostov v skupni dolžini 4053 m

pomagala republiška revija, saj bodo predstave za mladino zavzemale polovico revije in bodo o problematiki mladinskih gledališč številna predavanja. Menimo, da je treba v bodoče na široko odpreti vrata vsem mladim ljubiteljem dramske umetnosti in dati tistim, ki že dalj časa delajo na amaterskih odrih, vsi gnotno in moralno pomoč. Gledališke skupine naših društev se morajo še naprej in še bolj zavdati pomembnosti amaterskega dela, ki naj omogoči posamezniku in skupini smotrno izrabo prostega časa, plemenitenje duha, zabavo in razvedrilo.

Uspeh občinskih in okrajne revije mladinskih in pionirskih pevskih zborov kaže, da je treba še na-

Korak naprej

dalje razvijati najrazličnejše oblike prireditev, ki spodbudno vplivajo na večjo kvaliteto zborov in njih množičnost in krepijo tovariške odnose med mladino. Stanje kadrov na glasbenem področju v društvih in šolah narekuje sistematično in dolgotrajno delo. Usposabljanje dirigentov pihalnih orkestrrov in vodij zabavnih ansamblov mora priti prav tako v prvi plan. Vse glasbene pedagoške na osnovnih in glasbenih šolah ter zborovodje in dirigente je treba podpreti pri oblikovanju sodobne programske politike pevskih zborov in instrumentalnih skupin. Doseči moramo hitrejši številčni porast članstva v orkestrih in izbiro sodobnejše literature. Glasbene šole v našem okraju morajo postati vsesplošne kulturne institucije v komunii ter skrbeti za najširšo glasbeno vzgojo. Zadovoljitev vseh naraščajočih potreb po glasbenem izživljanju in dvigu kvalitete terja preraščanje nižjih glasbenih šol v glasbene centre. Ti naj nudijo strokovno in organizacijsko pomoč na vsem svojem območju tako

v šolskem kakor tudi v pošolskem izobraževanju. Zaprtost in toge stare metode so glavni vzrok, da kljub velikemu zanimanju mladine glasbene šole ne čutijo potrebe po vključevanju pouka ljudskih instrumentov.

Težave klubov so predvsem materialnega in kadrovskega značaja. Delno nastajajo zaradi nezazumevanja, slabe koordinacije vseh organizacij in kulturnih ustanov, pomanjkijivega študijskega materiala, nejasnih konceptov in nespretnega poslovanja posameznih vodij klubov. Gledano v celoti so klubi še vedno v začetni fazi svojega razvoja. Dolžnost družbeno-političnih činiteljev okraja, komune in vsakega posameznega kraja pa je, da posveti več pozornosti širšemu razmahu družabnega življenja. Najprimernejša oblika za to so klubi. Smotrna vzgoja kadrov za vodstva klubov mora potekati preko posvetov, seminarjev in praktičnih klubskih večerov.

Do sedaj je bila skrb za posamezna področja pretežno na okrajnem svetu in njegovih ustreznih sosvetih. Občinski sosveti so le plaho povzemali zaključke, če so sploh prišli do njih. Tako so okrajni sosveti opravili sicer pomembno delo, vendar je bila njihova slabost, da so pričakovali rešitev od zgoraj in v premajhni koordinaciji. Z udrditvijo občinskih svetov, sosvetov in komisij pa postaja vloga okrajnega sveta in njegovih organov povsem drugačna. Tudi skupnih nalog ni mogoče več reševati drugače kot z najtesnejšim sodelovanjem in s skupnim odločanjem. Namesto dosedanjih sosvetov se je pri okrajnem svetu oblikovala strokovno organizacijska komisija, ki bo koordinirala in pospeševala delo občinskih svetov oziroma njihovih organov. Namen te spremembe je doseči trdno povezavo pri uresničevanju skupnih akcij, koristno izmenjava izkušenj, vendar pa ohraniti samostojno delo občinskih svetov, ki niso več le izvrševalci naročenih nalog.

Janez Gartnar

Uspešna akcija na Bučki

Ze na lanski občinski konferenci SZDL v Sevnici so delegati razmišljali, kako bi čim dostojneje proslavili 20-letnico vstaje slovenskega ljudstva. Takrat so tudi sklenili, da bodo uredili zadružni dom, ki že nekaj let počiva nedokončan po krivdi tedanjega občinskega odbora, ki ni hotel sprejeti ponujene kredita.

Krajevne organizacije so letos začele pospešeno akcijo za zbiranje denarnih in materialnih sredstev za dokončno ureditev zadružnega doma. Odzvala so se skoraj vsa podjetja v občini in porabljenih je bilo približno milijon in pol dinarjev.

Del prebivalcev je tudi sam pripravil pesek, les za odre in drugo. Predvsem pa gre zahvala podjetjem, sekretarju občinskega odbora SZDL v Sevnici tov. Francu Molanu, ki je vodil vse priprave, predsedniku KO na Bučki tovarišu Jožetu Bukovcu, ki je vodil in organiziral delo na gradbišču, in še mnogim, ki so pripomogli k temu, da imamo zdaj lep, nov zadružni dom z dve sto sedeži. Odslej bomo dvorano res lahko uporabljali in bo vaščanom središče kulturnega življenja. Prosvetno društvo bo postalo zdaj ži-

vahnije, saj se je preteklo nedeljo že postavilo s komedijo »Poročil se bom s svojo ženo«, za 29. november pa pripravljajo proslavo s kulturnim sporedom. Na Bučki se resno men-

Nekulturno obnašanje voznikov na Dvoru

O spomeniku padlih borcev na Dvoru je že dvakrat pisal časopis »Delo«. Pisca člankov sta kritično obravnavala slab odnos prebivalstva do okolice spomenika. Vsekakor je pravilno, da smo začeli obravnavati to vprašanje, saj imata pisca omenjenih člankov in marsičem prav. Ne strinjamo pa se s predlogom, da bi bilo treba spomenik odstraniti, pač pa, da mu je potrebno dati bolj dovršeno obliko. Mislimo, da so tega mnenja tudi svojci padlih, katerih imena so vklesana v spomenik.

Ko že govorimo o spo-

Staršem in domačim

pošilja tople pozdrave vojak Jože Cekuta iz Zagreba, delovnim kolektivom v domačih podjetjih in ustanovah pa čestita za 29. november.

jo tudi o nakupu televizorja in imajo zanj pripravljene nekaj denarja.

Vse kaže, da bo tudi v tej vasi postalo življenje pestrejše in lepše.

L. P.

Pozdrav Titovih gardistov

Mnogo naših dolenskih fantov služi vojaški rok v Tivoli gardi v Beogradu, skoro vsi pa smo naročeni na naš domači list. Dobimo ga vsak petek, potem pa gre iz rok v roke, dokler ni strgan. Zmenili smo se, da bomo preko tega priljubljenega lista poslali pozdrave vsem Dolenjcem in jim čestitali za 29. november. Domačim in prijateljem pa lep pozdrav! Jože Kukec, Branko Verščaj, Edvard Zarn, Ferdinand Zidar, Franc Tramte, Anton Krese in Stanko Dolensček.

Čestitke za praznik republike

Belokranjski mladini, domačim, znancem in prijateljem čestitam za 29. november in jih pozdravljam, Julij Mušič, vojak iz Ivanograda.

Pozdravi iz Zrenjanina

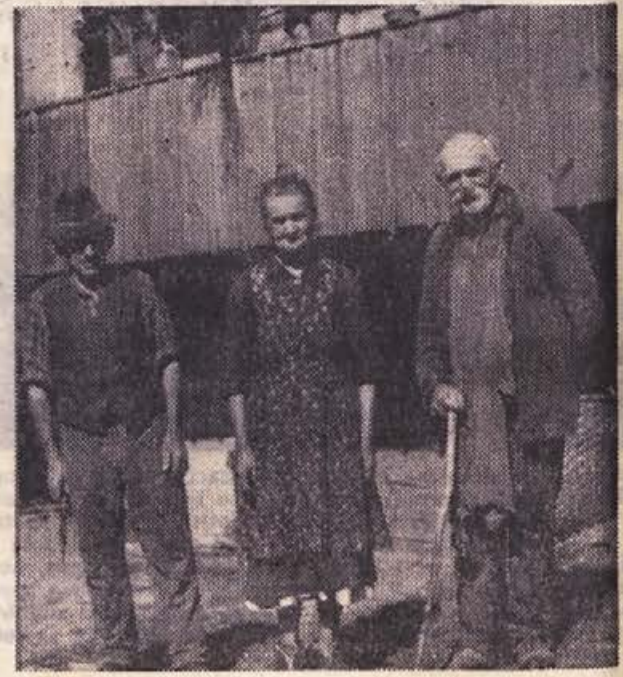
Dolenjci, ki so pri vojakih v Zrenjaninu, toplo pozdravljajo svojce, mladino in vse ostalo delovno ljudstvo in čestitajo za 29. november! Martin Skofljanec, Stanko Kovačič in Alojz Papež.

Drobiž iz Dolenjskih Toplic

Na občnem zboru prosvetnega društva »Maks Henigman« so pred kratkim izvolili nov odbor, ustanovili dramski odsek in kino sekcijo, za živahnije delovanje društva pa bi bilo treba pritegniti več mladih ljudi. Dvorana prosvetnega društva Dolenjskih Toplicah ne more v celoti služiti svojemu namenu, ker pozimi ni dovolj ogrevana. Vzrok je pomanjkanje kurjave, potrebno pa bi bilo tudi popraviti strop. Društvo je prosilo za dotacijo, saj bi z odpravo teh težav omogočilo sebi boljše delovanje, pa tudi obisk kino predstav bi bil večji.

Preteklo nedeljo je bila na topliški osemletki majhna slovesnost. Učenci in učenske osemga razreda so bili sprejeti v mladinsko

organizacijo. Slovesnosti sta prisostvovala tudi predstavnik mladinskega komiteja iz Novega mesta. Po akademiji so bili novi člani mladinske organizacije pogoščeni. V zdravilišču je razen tistih, ki se zdravijo, tudi mnogo turistov, ki kljub pozni sezoni še vedno radi prihajajo. V Toplicah je zdaj lepše, ker so bolj osvetljene. Le novo naselje je še v temi. Muzejska zbirka v Dolenjskih Toplicah, ki je last Dolenjskega muzeja v Novem mestu, ima mnogo obiskovalcev. Zanje so ljudje zanimajo predvsem zato, ker prikazuje dejavnost Topliške doline v letih NOB. Na dan mrtvih je neznan znikav vdrl v stanovanje zakoncev Grobovšek in od-

Prisrčne čestitke Mariji in Antonu Kotari!

27. novembra je poteklo 50 let, kar sta se poročila Anton in Marija Kotar iz Vel. Bana pri Sentjerneju. Zakonca sta imela 12 otrok in sta v času skupnega življenja mnogo trpela. Med vojno so jima okupatorji zažgali hišo z gospodarskim poslopjem, ker sta sodelovala s partizani. Dobra Kotarjeva mama je nešteti borcem dala, kar je pač imela. Tudi njuni otroci so bili partizani; trije so padli za domovino. Ponosna sta, da je bil njun sin Martin odlikovan z redom narodnega heroja. Ob 50-letnici poroke jima vsi, ki ju poznamo, želimo še veliko srečnih let!

BREŽICE: alkohol, varnost in promet

Združenje šoferjev in avtomobilistov v Brežicah je privedlo v četrti sodelovanjem TNZ Novo mesto predavanje o varnosti prometa in vplivu alkohola na nesreče. Okoli 450 poslušalcev je z zanimanjem sledilo izvajanju tov. Topliška, člana občinske komisije za varnost prometa, in filmu o prometnih nezgodah. Spričo naglo naraščajočega prometa, ki se čuti tudi v Brežicah, so take akcije nujno potrebne. Prometni predpisi so obvezni ne le za voznike motornih vozil, temveč tudi za pešce, kolesarje in vprežna vozila. Disciplino je treba zahtevati od vsakega državljanca. Nedvomno bi bilo koristno, da bi akcije ponovili in razširili tudi na ostale večje kraje v občini. Postopno zmanjševanje nesreč pri delu dokazuje uspehe prometne vzgoje, pomemben delež pa vsekakor pripada učiteljem, ki so posvetili prometni vzgoji otrok vso pozornost.

USPELA RAZSTAVA. Kakor smo že poročali, so v Brežicah prvič v okviru tedna varnosti organizirali razstavo v Domu JLA, kjer so po oddelkih prikazali požarno, prometno in delovno varnost. Zanimivo razstavo si je ogledalo nad 2500 obiskovalcev in vpisalo v knjigo vtisov pohvalne izjave. Ob tej priložnosti je bilo razdeljenih na tisoče letakov in brošur o prometni varnosti. Kot novost na takih prireditvah so predvajali med glasbo nad 100 raznih opozoril in navodil za varnost pri delu. Takih in podobnih razstav si Brežičani še želijo.

● Vozniki, kolesarji, pešci: bodite na cestah vljudni!

Novomeška kronika

Deseta seja zboru proizvajalcev ObLO bo v soboto, 2. decembra, ob 9. uri v Sindikalnem domu. Na seji bodo razpravljali o družbenem planu in njegovi realizaciji za prvo polletje, hkrati pa bodo imeli odbojnost v rokah tudi že podatke za tretje četrtletje. Na dnevnem redu je še poročilo o sestavljanju pravilnikov o novodelitvi dohodka, posebej pa bodo govorili tudi o priporočilu gospodarskih organizacij glede prispevkov za financiranje strokovnega šolstva v komuni.

Zavod za napredek gospodinjstva in gostinstva sprejema prijave za dvomesečni Singerejev tečaj, ki bo v začetku januarja. Tečajnice se bodo v dveh mesecih seznanile z mehanizmom šivalnega stroja, naučile pa se bodo tudi osnov šivanja in krojenja. Mnogim gospodinjstvom bo tečaj nedvomno zelo koristil.

Kolektiv splošne bolnišnice v Novem mestu, ki šteje okoli 370 ljudi, je imel v soboto, kakor že več let zapovrstje, proslavo v počastitev 29. novembra - obletnice ustanovitve FLRJ in 20. obletnice revolucije. Za govorom in kulturnim sporedom, ki je obsegal nekaj točk, je bila prosta zabava, na kateri so se člani velikega kolektiva, ki dela v izmenah, zblizali in še bolj spoznali.

V petek, 21. novembra, je bil v pretekli novomeške gimnazije občni zbor sindikalne podružnice prosvetnih delavcev na srednjih in strokovnih šolah. Zboru so prisostvovali kot

gostje inž. Vilma Pirkovič podpredsednica OLO, sekretar obč. komiteja ZKS Miro Thorževski ter zastopniki okrajnega in medobčinskega zavoda za prosvetno pedagoško službo in sindikalnega sveta. Občni zbor je v obširni razpravi preraščel nekatera važna vprašanja, kot financiranje šolstva, pravilnik o delitvi osebnega dohodka, odnos do prosvetnih delavcev (stanovanjska politika ObLO) in še nekatera druga. Dosedanji odbor je bil razrešen in izvoljen novi.

Slovesno so počastili dan republike v kolektivu PTT enote v Novem mestu v soboto, 25. novembra, zvečer. Proslava je bila združena s predajo televizorja in novega radioaparata. Oboje je kolektiv zaslužil s prostovoljnimi delom pri izkopu jarkov za telefonske kable v Novem mestu.

Občanin je bil razrešen in izvoljen novi. Pri SGP Pionir v Novem mestu so privedli 27. novembra zvečer uspelo proslavo z lepim kulturnim programom, v katerem je razen domačih kulturnih skupin sodeloval tudi pevski zbor Dušan Jereb, po programu pa je bila pogostitev.

Visok jubilej zakoncev Kastelic

V našem mestu najbrž ni veliko ljudi, ki bi v zakonu dosegli tako visok jubilej, kot je železna poroka (65 let skupnega življenja). V preteklih dneh sta ta praznik doživela zakonca Ivan Kastelic in Josipina Kastelic, roj. Dragan. Slavljence je znani pekovski mojster, in ga poznajo predvsem vsi starejši Novomeščani. Leta 1868 se je rodil v Jablanu pri Mirni peči. Njegova življenjska pot ni bila lahka, saj je zaradi svoje napredne usmerjenosti in podpiranja NOB tudi trpel.

Kljub visoki starosti ni mnogo potoval, razen v času, ko je bil pri vojakih. V spominu so mu ostali zlasti doživljaji iz vojne. Njegov konjiček so razna tehnična dela in knjige, ponosen pa je tudi, da je poznal pisatelja Trdino in druge naše velike moze. Jubilar je dosegel starost 93 let, to pa zato, ker je vedno solidno živel, saj ni kadil, niti veliko pil. Obema slavljencema čestitamo in se pridružujemo številnim željam njegovih dragih, da bi bila zdrava in zadovoljna. Sd

nesel 20.000 dinarjev moževе pokojnine, ki jo je le nekaj dni prej dobil. Bolehno ženo je tatvina tako prizadela, da so jo morali odpeljati v bolnišnico. V Dol. Toplicah se pri-

Kegljaški in šahovski dvoboj v Metliki

V okviru prireditve za občinski praznik sta bila tudi kegljaški in šahovski dvoboj med Predlincem česane preje iz Metlike in Vunoteksom iz Karlovca. Karlovčani so gladko premagali šahovsko ekipo Novoteksa, v kegljaškem dvoboju pa so igrali iz Karlovca premagali Metličane. Rezultati: Vunoteks - Karlovac 268 kegljev, Novoteks II 232 kegljev. Največ kegljev so podrli Ivan Kukman (37), Janko Reba (31) in Jože Dumešič (30).

TEK »26. NOVEMBER«

Za tekmovalce v krosu je vladalo zlasti med mladino veliko zanimanje in so se pripravljali dalj časa. Sodelovalo je 23 tekačev iz Metlike in Gradca. Tekmovanje je bilo v nedeljo dopoldne. Najprej so tekli pionirji, ki jih je bilo 12. Prvi je pritekel na cilj Branko Petkovič iz Metlike.

Fantom in dekletom

ter vsej mladini iz naših krajev čestitajo za praznik republike vojak: Metod Plut, Marko Kovačič, Franc Šime, Ivan Klobasa, Franc Staniša, Ivan Cerjak in Stane Goršin, domačim in staršem pa lep pozdrav.

Pojasnilo novomeške Mesarije

Na kritičen zapis v zadnji številki našega lista («Tako se ne postopa z živino») nam je predsednik Mesarije pojasnil sledeče:

«18. novembra dopoldne je bila cesta proti Zablji vasi (od hotela Kandija) zaprta za vsak promet. Razkladalna rampa našega podjetja je za Hadlovo hišo, do kamor pa zaradi zaprte ceste nikakor nismo mogli. Druge živine nismo mogli raztovoriti kakor na dvorišču mesarije. - Glede sremjskih prašičev, ki so prenočili na dvorišču poleg mesnice, pa moramo pojasniti, da živijo ti prašiči vse leto na prostem in da jih imajo posestva in kmetje v Sremlu v gozdovih ali pri posevkih tudi pri 30 stopinjah pod ničlo. Prašiči so navajeni na mraz, saj nikoli ne živijo v svinjnikih, kot je to običaj pri nas.»

(Opomba uredništva: objavljamo pojasnilo Mesarije, kljub temu pa se ne strinjamo z načinom razkladanja živine na

pravljajo za praznik republike - 29. november. Odbor SZDL je na zadnji seji sestavil program, ki ga bo na akademiji izvajala predvsem mladina in učenci osemletke. D. G.

KEGLJAŠKI TURNIR

V zadnjih nekaj mesecih, odkar je sindikalna podružnica Novoteksa v Metliki najela kegljišče in ga uredila, se je zanimanje za kegljaški sport zelo razširilo in je bilo v zadnjem času več kegljaških tekmovalj. V nedeljo so nastopila štiri moštva, in sicer dve iz Metlike, po ena iz tovarne Novoteks II in Gradca.

Tekmovanje se je začelo že dopoldne in je trajalo ves dan. Vrstni red ekip: 1. Metlika I. 294 kegljev, 2. Metlika II. 270 kegljev, 3. Novoteks 238 kegljev, 4. Gradec 235 kegljev. Vsem ekipam je občinska zveza za telesno kulturno podelila diplome, prva ekipa pa je dobila še zlato plaketo.

VREME

OD 2. XI. DO 11. XII. 1961
V zadnjih dneh novembra močne padavine, ki bodo prešle v sneg. Nekoč od 1. do 7. decembra v glavnem suho in hladno vreme, le okrog 4. decembra lahne snežne padavine. Približno od 8. decembra dalje nestalno in južno vreme s pogostimi padavinami. Dr. V. M.

ZA 29. NOVEMBER 1961 ČESTITA KOLEKTIV

KMETIJSKEGA GOZDARSKEGA PODJETJA BREŽICE

s svojimi ekonomskimi enotami, kmetijskim obratom Brežice ter gozdnimi obrati: Kostanjevica, Mokronog, Planina, Sevnica, Pišce, obratom za transport in mehanizacijo ter obratom za gozdne gradnje.

ZAVOD ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV NOVO MESTO

priporoča potrošnikom cenene usluge svojih obratov: krojaškega, šiviljskega, čevljarkega, mizarkega in kleparskega. Prepričajte se o nizkih cenah naših storitev!

Iskrene čestitke za 29. november!

Vsa v stroko spadajoča dela opravi hitro, solidno in po konkurenčnih cenah

FOTOTEHNIKA NOVO MESTO

in čestita svojim strankam za dan republike!

DELOVNI
KOLEKTIV

SPLOŠNEGA KLEPARSTVA KOSTANJEVICA na Krki

- POZDRAVLJA
- IN ČESTITA
- VSEMU
- PREBIVALSTVU
- NOVOMESKEGA
- OKRAJA IN MU
- ZELI NADALJNE
- DELOVNE
- USPEHE

Tudi ob letošnjem DNEVU REPUBLIKE slovesno ponavljamo: smo in ostajemo zvesti poborniki internacionalizma, prijateljstva in bratstva med narodi!

Občinski ljudski odbor Brežice

OBCINSKI KOMITE ZKS — OBCINSKI ODBOR SZDL — OBCINSKI KOMITE LMS — OBCINSKI ODBOR ZB — OBCINSKI SINDIKALNI SVET

ISKRENE ČESTITKE IN POZDRAVE PREBIVALSTVU BREŽIŠKE OBČINE!

ZADRUŽNIŠTVO —
TEMELJ NAPREDKA NA VASI!

KMETIJSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA

čestita ob zgodovinskem dnevu — 29. novembru — vsem svojim članom kakor tudi ostalemu prebivalstvu na svojem terenu!

PODJETJE ZA POPRAVILO VOZ J. Ž. DOBOVA

pozdravlja vse kolektive v občini in okraju ter jim pošilja iskrene čestitke za obletnico ustanovitve FLRJ!

Tovarna pohištva

Pozdravljamo vse sorodne kolektive naše stroke, želeč jim novih uspehov v socialistični graditvi, ter vse prebivalstvo Spodnjega Posavja!

Brežice

Naj živi
29. november!

Voznikom motornih vozil širom po naši domovini se toplo priporočamo za obisk naših servisnih postaj v Brežicah in na Catežu ter jim čestitamo za praznik republike!

»PETROL« Ljubljana

poslovalnica
Brežice

KOLEKTIV
PODJETJA

»Vino« Brežice

čestita za 29. november, naš največji praznik, in priporoča vse vrste dolenskih, bizeljskih in drugih jugoslovanskih vin, ki jih prodaja v vsaki količini

Na zalogi imamo tudi svetovno znane STOCKOVE pijače.

Premogokop in glinokop

GLOBOKO

Rudarski pozdrav vsem rudarjem v naši socialistični domovini, prebivalcem Spodnjega Posavja, Dolenske in Bele krajine pa tople čestitke za DAN REPUBLIKE!

USPEHI, KI JIH UGOTAVLJAMO NA VSEH PODROČJIH, SO SPREMENILI ZUNANJO PODOBO NAŠE DEZELE IN HITRO SPREMINJAJO MISELNOST LJUDI! VSEM BORCEM ZA IZGRADNJO SOCIALIZMA IN LEPSE ŽIVLJENJE ČESTITAMO ZA 29. NOVEMBER!

SVOJIM GOSTOM SE PRIPOROČAMO ZA OBISK V PRENOVLJENIH PROSTORIH IN JIM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER!

KAVARNA

na Glavnem trgu
Novo mesto

Elektrarna Brestanica

PTT delavci Dolenske želimo ob dnevu republike, da s sodelovanjem koristnikov PTT uslug izboljšamo telegrafsko-telefonske zveze, ki omogočajo dober poslovni uspeh

Podjetje za PTT promet - Novo mesto

Naj živi
slavna obletnica
ustanovitve FLRJ!

Z VARČEVANJEM SI NAJLAŽE ZAGOTOVITE SREDSTVA ZA UDOBEN DOM IN BLAGINJO DRUŽINE, ZA LETNI DOPUST IN DRUGE NEODLOŽLJIVE POTREBE

STARŠI, NAVAJAJTE SVOJE OTROKE K VARČEVANJU! NAJLAŽE JIH ZA TO PRIDOBITE, ČE JIM DASTE HRANILNIK!

**KOMUNALNA
BANKA**

Novo mesto

VLGAJMO TUDI VNAPREJ VSE NASE SILE IN SPOSOBNOSTI ZA PROCVET SODOBNE TRGOVSKE MREŽE V NAŠEM OKRAJU!

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ NOVO MESTO

VSEM TRGOVSKIM PODJETJEM KAKOR TUDI VSEM TRGOVINSKIM DELAVCEM PRISRČNE ČESTITKE ZA 29. NOVEMBER!

**ZAVOD
ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
OKRAJA NOVO MESTO
ZDRAVSTVENI CENTER**

Čestita za praznik republike vsem zdravstvenim ustanovam, vsem zdravstvenim delavcem kakor tudi ostalemu prebivalstvu novomeškega okraja!

Organi družbenega upravljanja, delovni kolektiv

**Zavoda za socialno
zavarovanje v Novem mestu**

S PODRUZNICAMI V ČR-
NOMLJU, BREZICAH IN
VIDMU-KRSKEM TER
IZPOSTAVO V SEVNICI

POSILJAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM
NASE SOCIALISTIČNE DOMOVINE TOPLE
POZDRAVE ZA PRAZNIK REPUBLIKE —
29. NOVEMBER!

VELIKI USPEHI V RAZVOJU SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE, INDUSTRIJE, KMETIJSTVA, ŽIVLJENJSKE RAVNI IN ZNANSTVENIH DOSEŽKOV SO MEJNIKI NA NAŠI POTI V SOCIALIZEM — ZATO SE JIH VESELE VSI DELOVNI LJUDJE NOVE JUGOSLAVIJE!

**VODOVOD
Novo mesto**

VSEM POTROŠNIKOM VODE NA PODROČJU NOVOMEŠKE OBCINE ISKRENE ČESTITKE ZA DAN REPUBLIKE!

**ELEKTRO
Novo mesto**

- POZDRAVLJA
- OBLETNICO
- USTANOVITVE
- FLRJ
- IN CESTITA
- ODJEMALCEM
- ELEKTRICNE
- ENERGIJE!

Borimo se tudi v bodoče za nove uspehe v proizvodnji, v gospodarstvu, kulturi, prosveti, zdravstvu in na vseh drugih področjih našega življenja! Za obletnico ustanovitve naše socialistične domovine pozdravljamo prebivalstvo v občini in mu čestitamo!

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
NOVO MESTO**

Občinski komite ZKS — Občinski odbor SZDL — Občinski komite LMS — Občinski odbor ZB ter ostale organizacije in društva

**OBRTO KOMUNALNA ZBORNICA
ZA OKRAJ NOVO MESTO**

Čestita vsem svojim članom in ostalemu delovnemu ljudstvu za dan republike in obletnico ustanovitve socialistične Jugoslavije!

Člani! Obračajte se na zbornico glede vseh vprašanj s področja obrti in komunalne dejavnosti!

PRIPOROČAMO SE SVOJIM STRANKAM
IN JIM ČESTITAMO ZA 29. NOVEMBER!

»KOVINAR«

splošno kovinsko podjetje, ČRNOMELJ

**RUDNIK
RJAVEGA PREMOGA
SENOVO**

POZDRAVLJA RUDARJE SIROM
PO NAŠI DOMOVINI IN JIM
ISKRENO ČESTITA ZA DAN
REPUBLIKE!

IEV Ljubljana — obrat
**KONDENZATORJI
SEMIČ**

pozdravlja in čestita prebivalstvu Bele krajine ter mu želi nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma!

POTROŠNIKOM NUDIMO V SVOJIH PRODAJALNAH VSAK DAN SVEŽ KRUH IN PECIVO TER SE PRIPOROČAMO!

**PEKARIJA
NOVO MESTO**

NAJ ŽIVI
DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER!

**INDUSTRIJA
OBUTVE —
Novo mesto**

priporoča nakup
svojih kvalitetnih
čevljev in čestita
za praznik
republike!

POZDRAV VSEM,
KI SO SODELOVALI
V NAŠI REVOLUCIJI
IN NADALJUJEJO

NOVOLES

Z IZGRADNJO
SOCIALISTIČNE
DOMOVINE!
POZDRAVE DELOVNE-
MU LJUDSTVU
DOLENJSKE KAKOR
TUDI DRŽAVLJANOM
FLRJ DOMA IN
V TUJINI!

NOVO MESTO

Kmetje, podpisujte pogodbe o sodelovanju z zadrugo, ki vam bo omogočila obilo pridelka in dober zaslužek! Iskrene pozdrave z najboljšimi željami za praznik republike!

**KMETIJSKA ZADRUGA
NOVO MESTO**

DELOVNI KOLEKTIV
PODJETJA

**KNJIGOTISK
NOVO MESTO**

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU NOVE JUGOSLAVIJE ZA 29. NOVEMBER, OBLETNICO NJENE USTANOVITVE!

ZA 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE,
POZDRAVLJAMO VSE GRADITELJE
JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE
SKUPNOSTI TER PRISRČNO ČESTI-
TAMO PREBIVALSTVU OBCINE
VIDEM-KRŠKO!

Občinski ljudski odbor Videm-Krško

OBČINSKI KOMITE ZKS ● OBČIN-
SKI ODBOR SZDL ● OBČINSKI
KOMITE LMS ● OBČINSKI ODBOR
ZB TER OSTALE ORGANIZACIJE

TURIST HOTEL SREMIČ VIDEM-KRŠKO

ČESTITA SVOJIM GOSTOM ZA DAN
REPUBLIKE IN SE JIM SE VNAPREJ
TOPLO PRIPOROČA ZA OBISK

Nudimo vedno sveža toplja in mrzla jedila
ter izbrane pijače!

Kmetijsko gozdarsko posestvo

Podjetje za predelavo papirja

KONFEKCIJA PAPIRJA VIDEM-KRŠKO

pozdravlja cenjene odjemalce in poslovne prijatelje
ter se jim priporoča za naročila, delovnim ljudem
naše socialistične domovine pa čestita za praznik
republike!

Za naš največji praznik prisrčno
čestitamo delovnim kolektivom
v podjetjih in ustanovah, posa-
meznikom, zlasti pa gozdarskim
in kmetijskim delavcem in stro-
kovnjakom

Novo mesto

KMETIJSKA ZADRUGA BREŠTANICA

- čestita
- za dan republike —
- 29. november —
- vsem svojim
- članom, naprednim
- kmetovalcem in
- in ostalemu
- prebivalstvu na
- svojem področju!

ZDRAVSTVENI DOM VIDEM-KRŠKO

V naših poslovalnicah boste našli veliko izbiro
raznovrstnega blaga po konkurenčnih cenah. Pri-
poročamo se za nakup in čestitamo prebivalstvu
Spodnjega Posavja za dan republike!

Naj se krepi in razvija
enotnost jugoslovanskih
narodov in enotnost
naših delovnih ljudi v
skupnih naporih za
zgraditev socializma,
za mir in enakopravno
sodelovanje vseh na-
rodov sveta ☆ Naj živi
naša socialistična do-
movina in obletnica
njene ustanovitve —
29. november!

KOLEKTIV

Vodne skupnosti Dolenjske

TOPLO POZDRAVLJA ZA DAN REPUBLIKE VSE
NAŠE DELOVNE LJUDI SIROM PO NAŠI DOMO-
VINI IN JIM ŽELI SE MNOGO USPEHOV PRI
NADALJNI IZGRADNJI SOCIALIZMA IN LEPSE
BODOČNOSTI!

Restavracija Senovo

pozdravlja
in čestita
za praznik republike
29. NOVEMBER!

SPLOŠNO MIZARSTVO VIDEM-KRŠKO

NUDI POTROŠNIKOM
PRVOVRSTNE
IZDELKE IN
MIZARSKÉ USLUGE
TER JIM ZA
OBLETNICO USTA-
NOVITVE FLRJ
TOPLO ČESTITA!

NAJ ŽIVI IN SE RAZVIJA NERAZDRUŽNA ZVEZA
DELAVCEV, KMETOV IN LJUDSKE INTELIGEN-
CE V SOCIALISTIČNI FLRJ! NAJ ŽIVI NAŠ
NAJVEČJI PRAZNIK — 29. NOVEMBER!

KOMUNALNA BANKA 606-13-70 VIDEM-KRŠKO

»Meso« Videm-Krško

Cenjenim
strankam nudi-
mo vsak dan
sveže meso in
mesne izdelke,
za 29. november
pa jim
čestitamo!

POZDRAVE
IN ČESTITKE
Z NAJBOLJSIMI
ŽELJAMI VSEM
DELOVNIM
LJUDEM, ZLASTI
PA PREBIVALCEM
MOKRONOGA!

MESOIZDELKI MOKRONOG

Pozdravljamo velike
uspehe socialistične
graditve v naši
domovini in čestitamo
za 29. november —
DAN REPUBLIKE!

Lekarna - Novo mesto

»OBRTNIK« Ljubljana, obrat NOVO MESTO

priporoča potrošnikom nakup v svojih po-
slovalnicah, kjer nudi sodobno konfekcijo za
moške, za otroke in ženske, pletenine in
čevlje. Priporočamo tudi svoje šiviljske, kro-
jaške in čevljarске usluge!

SVOJIM STRANKAM PRISRČNO ČESTITAMO ZA
29. NOVEMBER!

POZDRAVLJAMO VSE DELAVCE, KMETE, LJUD-
SKO INTELIGENCO, MLADINO IN VSE DRUGE
DELOVNE LJUDI V NAŠEM OKRAJU! PRIZA-
DEVAJMO SI ŠE NADALJE ZA GOSPODARSKI,
KULTURNI IN POLITIČNI NAPREDEK NA NA-
ŠEM OBMOČJU!

OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI KOMITE LMS
OKRAJNI ODBOR ZB
OKRAJNI SINDIKALNI SVET

Okrajni ljudski odbor

Izidor Mole: Novo mesto

NOVO MESTO

Naj živi slavna obletnica ustanovitve naše domovine!
Živela nerazdružna bratska skupnost jugoslovanskih narodov!

JUGOTANIN

SEVNICA

NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER!

PROIZVAJA HRASTOV
IN KOSTANJEV
EKSTRAKT TER SE
SVOJIM ODJEMALCEM
PRIPOROČA TUDI
V BODOČE

PRIPOROČAMO
SVOJE USLUGE
IN ČESTITAMO ZA
29. NOVEMBER!

ISKRENE POZDRAVE Z NAJBOLJSIMI ŽELJAMI
IN ČESTITKAMI POSILJA DELOVNI KOLEKTIV

ŽITO-LJUBLJANA

Dolenjsko področje
NOVO MESTO

»AGROSERVIS«
Brežice

Zdravilišče

Dol. Toplice

OBRATUJE TUDI POZI-
MI. TERMALNA VODA
38 STOPINJ USPEŠNO
ZDRAVI VSA REVMA-
TICNA BOLENJA. DI-
REKTNE AVTOBUSNE
ZVEZE VECKRAT NA
DAN IZ NOVEGA MESTA,
LJUBLJANE IN ZAGREBA

Svojim gostom se priporočamo za obisk
in jim čestitamo za praznik republike!

KMETIJSKA ZADRUGA
ŠKOCJAN

ČESTITA SVOJIM ČLANOM KAKOR
TUDI VSEM DELOVNEMU LJUD-
STVU ZA 29. NOVEMBER!

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
SEVNICA

Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB
Občinski sindikalni svet

čestitajo prebivalcem sevnške občine za naš naj-
večji praznik — obletnico ustanovitve svobodne
socialistične Jugoslavije!

Toplo priporočamo
nakup v svojih proda-
jalnah in čestitamo
svojim strankam
kakor tudi vsem
poslovnim prijateljem
za dan republike!

PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE:
KRAVATE IN TEKSTILNO KONFEKCIJO
TER ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

KONFEKCIJA »LISCA«
SEVNICA

KMETIJSKA ZADRUGA
TRŽIŠČE-ŠENTJANŽ
pošta KRMEJ

pozdravlja prebivalstvo na
svojem področju in čestita
za 29. november!

Tudi v bodoče si bomo
prizadevali za razširi-
tev podjetja in uspeh
kolektiva! — Svojim
strankam, poslovnim
prijateljem in vsem
Mirnopečanom iskrene
pozdrave in čestitke za
dan republike!

Trgovsko
podjetje
»POTROŠNIK«
Črnomelj

Splošno
trgovinsko
podjetje

Črnomelj

PRODAJA
PO KONKURENCNIH
CENAH —
VSEM POTROŠNI-
KOM BELE KRAJINE
IN SOSEDNIH
HRVATSKIH VASI
ISKRENE ČESTITKE
ZA 29. NOVEMBER!

Trgovsko podjetje

»STANDARD«

NOVO MESTO

s svojimi skladišči za prehrano, tekstil in galanterijo
ter prodajalnami v Novem mestu, Dolenjskih Topli-
cah, Skocjanu, Sentjerneju, Mirni peči, Smarjeti,
Beli cerkvi, Otočcu, Brusnicah, Gaberju, Stopičah,
Podgradu, Smihelu, Birčni vasi, Uršnih selih, Smo-
lenji vasi in Prečni čestita delovnemu ljudstvu
novomeškega okraja za obletnico ustanovitve FLRJ!

Farmaceutsko kemični kombinat Slovenije

obrat »KRKA«
NOVO MESTO

pozdravlja delovne kolektive v podjetjih in
ustanovah, vse borce za socializem in vse
prebivalstvo Dolenjske, kateremu želi nadalj-
njih uspehov pri izgradnji lepšega življenja!

Naj živi slavna obletnica ustanovitve
FLR Jugoslavije!

PLETILSTVO

»DOLENJKA«
MIRNA PEČ

Restavracija — hotel —
bar — motel

GRAD OTOČEC
Otočec pri
Novem mestu

se priporoča gostom
za naklonjenost in obisk
ter jim čestita za
29. november!

IEV

Ljubljana —
obrat UPORI
ŠENTJERNEJ

pozdravlja
prebivalstvo Sentjer-
neja in okolice
kakor tudi vse
delovno ljudstvo naše
socialistične domovine
in čestita za praznik
republike!

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
Videm-Krško

čestita in pozdravlja zadrugičke, svoje člane
in ostalo prebivalstvo na svojem področju!

»PRESKRBA«
Senovo

IN ČESTITA
ZA PRAZNIK
REPUBLIKE!

INDUSTRIJA IN RUDNIKI NEKOVIN

„Kremen“

NOVO MESTO

pozdravlja družbeno skupnost socialistične Jugoslavije, ki postaja skupnost vseh proizvajalcev!
NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER — DAN REPUBLIKE!

KOMUNALNA UPRAVA

Novo mesto

opravlja servise za vozila tovarn TOMOS in PRETIS ter popravlja vse vrste osebnih avtomobilov. Nudimo prevozne usluge z osebnimi avtomobili

Prisrčne čestitke vsem svojim poslovnim prijateljem in znancem

ŽTP

ŽELEZNIŠKO
TRANSPORTNO
PODJETJE

Novo mesto

čestita prebivalstvu naše socialistične domovine za praznik republike!

SVOJE USLUGE PRIPOROČA

»REMONT«

OBRTNO GRADBENO PODJETJE
STRAŽA

IN ČESTITA ZA 29. NOVEMBER!

ISKRENE ČESTITKE IN POZDRAVE
PREBIVALSTVU SPOD. POSAVJA ZA
OBLETNICO USTANOVITVE NOVE
JUGOSLAVIJE!

ELEKTRO

VIDEM-KRŠKO

**Kmetijska
zadruga Bizeljsko**

ČESTITA SVOJIM ČLANOM, VSEM NAPREDNIM
KMETOVALCEM IN PREBIVALSTVU V OBCINI!

VSEM TOVARIŠEM IN TOVARIŠICAM V PODJETJIH IN USTANOVAH, DELOVNIM KOLEKTIVOM,
POSEBNO PA ZDRAVSTVENIM ZAVODOM ČESTITA ZA 29. NOVEMBER

Splošna bolnišnica Novo mesto

Delovni kolektiv podjetja

S. G. P. „PIONIR“ NOVO MESTO

izvršuje vse visoke in nizke gradnje ter se priporoča ob 29. novembru!

VSE V STOKO SPADAJOČE USLUGE OPRAVIMO HITRO, SOLIDNO
IN POCENI! ZA PRAZNIK REPUBLIKE ČESTITAMO SVOJIM STRANKAM
IN OSTALEMU DELOVNEMU LJUDSTVU FLRJ!

MIZARSKO PODJETJE DOBOVA

ISKRENE ČESTITKE Z NAJBOLJSIMI ŽELJAMI PREBIVALSTVU
SPODNJEGA POSAVJA!

SPLOŠNA BOLNIŠNICA BREŽICE

Novoteks

Novo mesto

NUDI POTROŠNIKOM RAZNE VRSTE
BLAGA V NAJNOVEJSIH MODNIH
VZORCIH!

ZAHTEVAJTE V VSEH TRGOVINAH
SAMO BLAGO NOVOTEKS!

SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM, STRANKAM IN
DELOVNEMU LJUDSTVU
DOLENJSKE TER
BELE KRAJINE PRISRČNO
ČESTITAMO!

TRGOVSKO PODJETJE

**»Ljudska
potrošnja«
Brežice**

PRIPOROČA NAKUP V SVOJIH PRODAJALNAH
IN ČESTITA CENJENIM STRANKAM ZA
29. NOVEMBER — DAN REPUBLIKE!

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA

**»SAVA«
Videm-Krško**

opravlja svoje delo v najkrajšem času in kvalitetno

Delovnemu ljudstvu
naše socialistične
FLRJ iskreno
čestitamo!

Predrzan napad na Lisca

Prad dnevi so trije mladoletni Cigani vdrlji v niso Ivane Gole na Lisca pri Dobriču in so izropali.

Okrog pol osmih zvečer so se približali hiši z rutami preko obraza. Eden od njih je imel v rokah kol. Nenadoma je žena zasiljala klic: »Pucaj!« Stekla je v stanovanje in se skrila na podstrešju. Medtem so Cigani vdrlji skozi okna v stanovanje in prevrnili vse do zadnjega kotička. Stresli so moko, popili nekaj zganjaja, ji vzele hrano, ki jo je dobila od Rdečega križa, potrgali glave širim kokušim, vzele dva noža in odnesli 8.000 dinarjev. Sedesletna žena je iz strahu pred njimi skodila s podstrešnega okna na drva in od tod na tla. Cigane so po treh dneh izsledili in so kasneje svoje dejanje priznali.

Tri vaseh Vrbovec in Korita blizu Trebnjega je približno 18 ciganskih družin. Nekaj ciganov je bilo že prej zaposlenih v gozdu, kjer pripravljajo teren za pogozdovanje, ostali, ki so prišli k njim, pa so klateži in delajo škodo, kjer se pojavijo. Imajo svoje konje in pse, ki lovijo divjad, zenske pa po vaseh prosjajo in krajejo.

Primer znova kaže, da nikakor ni dovolj, če se z neurejenim vprašanjem Ciganov oz. kriminalom, ki se pojavlja v njihovih vrstah, ukvarjajo samo organi ljudske milice. Vprašanje zaposlitve vseh Ciganov v okrajih bo treba prejeti ali slej rešiti v celoti in zagotoviti državljanom, da zaradi takih pojavov ne bodo ogroženi.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Torek, 28. XI. - Jakob Sreda, 29. XI. Dan republike Cetrtak, 30. XI. - Andraž Petek, 1. XII. - Marijan Sobota, 2. XII. - Blanka Nedelja, 3. XII. - Franc Ponedeljek, 4. XII. - Barbara Torek, 5. XII. - Stojan Sreda, 6. XII. - Miklavž

KINO

Brežice: 29. 11. jugoslovanski film »Kapo«.
Crmomelj: 28. in 29. 11. nemški film »Polkuška«. 1. in 3. 12. italijanski film »Velika vojna«. 5. in 6. 12. ameriški film »Zarja bojišča«.
Dol. Toplice: 2. in 3. 12. ameriški barvni film »Razkošna ladja«.
Kostanjevica: 3. 12. ameriški barvni film »Njeno življenje«.
Metlika: 29. in 30. 11. jugoslovanski film »Tri Ance«. 2. in 3. 12. ameriški film »Anastazija«. 6. 12. ameriški film »Kolesarjeva smrt«.
Novo mesto - »Krka«: od 28. do 30. 11. jugoslovanski film »Vzniklo mesto«. Od 1. do 4. 12. ameriški barvni film »Ovčar«. Od 5. do 7. 12. mad-

žarski film »Ljubezen na razpotju«.

Novo mesto - Dom JLA: od 1. do 3. 12. ameriški film »Najboljše od vsega«. 4. 12. jugoslovanski film »Sreča pride ob devetih«. 5. in 6. 12. sovjetski film »Zasledovanje«.

Semič: 3. 12. ameriški barvni film »Davek na krutost«. Trebnje: 29. 11. norveški film »Devet življenj«. Predstava v sredo ob 19. uri. 2. in 3. 12. ameriški film »Grand hotel«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. 16. in 18.30. 6. 12. nemški film »Dalmatinska svatba«. Predstava v sredo ob 19. uri.

Videm-Krško: 29. in 30. 11. angleški film »Podaj roko hudicu!«. 2. in 3. 12. ameriški barvni film »Aventure Toma Sawyerja«. 3. 12. matineja »Reka smrti«. 6. 12. italijanski barvni film »Kitajski zid«. Zuzemberk: 3. 12. francoski film »Moderna devica«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 20. do 29. novembra je bilo rojenih 12 dečkov in 12 deklic.

Poročili so se: Jože Bele, kmet iz Dol. Težke vode, in Frančiška Berkopec, poljedelka z Gor. Težke vode; Jože Božič, delavec iz Gaberja, in Martina Simc, poljedelka iz Hrušice; Jože Udovč, zidar z Zajčjega vrha, in Jožefa Šparovec, bolniška strežnica z Gor. Težke

KLASIFIKACIJA

Ugodno prodam vsejivo stanovanjsko hišico z vinogradom na Trški gori. Naslov v upravi lista (1818-61).

Prodam skoro nov hladilnik znamke HIMO. Ogled in ponudbe na naslov: Vera Vrtošek, Dol. Boštanj 15, p. Boštanj.

Pletilsko vajenko sprejme Pavla Saje, Gorjančeva 17 - Ljubljana. Za pomoč v gospodinjstvu nudim hrano in stanovanje.

Kanadska Slovenca želita poznanstva s slovenskimi dekletji. Ponudbe s fotografijo na upravo lista v Novem mestu.

Dvodelnna železna vrata, primerna za vhod na vrt in pod. (2 x 1 m), ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

vode; Janez Juršič, uslužbenec iz Ljubljane, in Marija Bele, poljedelka z Vrha pri Dolžu; Franc Segar, cestar iz Vel. Orehka, in Neža Mantelj, kmetovalka iz Dolža; Anton Hrovat, inž. angr. iz Irče vasi, in Jožefa Hrovat, knjigovodkinja z Broda; Nikola Sucevič, avtoelektričar, in Marija Hrovatič, poljedelka, oba iz Stranske vasi; Vincenc Lukšič, sofer z Verduna, in Marija Dular, usluž-

benka iz Vavte vasi; Gabrijel Sitar, mizarški pomočnik iz Smetela, in Rozalija Pavlič, delavka iz Crmošnjic.

Umrl je Anton Planinšek, učitelj iz Češče vasi, star 64 let.

Iz novomeške narodnišnice

Pretekli teden so v novomeški bolnišnici rodile: Danica Rodič iz Dol. Straže - deklico, Marija Turk iz Jurke vasi - deklico, Kristina Turk iz Zaloga - dečka, Ana Frankovič iz Nove Lipe - dečka, Jožefa Puget iz Starih Zag - dečka, Marija Testen iz Dol. Podboršta - deklico, Marija Režek iz Radovice - dečka, Fani Gazvoda iz Smolenje vasi - dečka, Anica Lunder iz Poljan dečka, Jožefa Mirčič z Brezove rebri - dečka, Amalija Kerin iz Ržišča - dečka, Ana Majzel iz Dol. Stare vasi - dečka, Ana Kresal iz Vel. Sevnice - deklico, Amalija Bele iz Mihovca - dečka, Ana Butala iz Tribuč - dečka, Urška Koruzar iz Livolda - dečka, Antonija Potočar iz Zapuž - deklico, Marija Irt z Jame - deklico, Jožica Bruč iz Smolenje vasi - deklico in Marija Brezar iz Mirne pečj dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponestrelili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Marija Osterman, delavka iz Morave pri Kočevju, je padla in si poškodovala koleno, Ivan Znidarič, jermenar iz Velike vasi, je padel z motorja in si poškodoval desno roko, Florijan Mate, delavec iz Kočevja, si je pri zaganjanju drv poškodoval prst leve roke, Emil Mrgole, delavec iz Bršlina, je padel in se poškodoval, Matevža Erjavca, sina delavca iz Slovenske vasi, je podrl kolesar, in mu poškodoval levo nogo.

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, in 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.09 do 9.00.

SREDA, 29. NOVEMBRA: 6.00 Prazniku v pozdrav, 6.35 Zabavni zvoki naših avtorjev, 7.15 Dan republike 29. november - pozdravi in čestitke, 8.09 Mladinska radijska igra - Aleksander Popovič, Lisica 9.05 Zabavne melodije jugoslovanskih skladateljev, 9.30 Praznični koncert, 10.40 Godala pod taktirko Ilje Genića, 11.00 Mitja Kreft: Reportaža o ustavi, 11.20 Ferdo Pomykalo: Dalmatinske freske, 11.30 Zdravo, tovariši! Spored partizanskih samospsevov, 12.05 Kaj je novega pri Jozovcih? 12.20 Vedri opoldanski zvoki, 13.30 He-ja-hočujte, naši partizani pojoi! 14.00 Ernest Petrin: Reportaža na temo, 14.30 Izbrali smo za vas, 15.20 Paul Robeson spet poje, 15.45 Zabavni ansambel Boruta Lesjaka, 16.00 Franc Milčinski: Ubogi strah, 17.05 Orkester beograjske filharmonije, 17.30 V vedrem tonu, 18.00 Zemlja in ljudje, 19.05 Naše priljubljene popevke, 20.00 V svetu opernih melodij, 21.30 Pol ure ob prijetni glasbi, 22.15 RTV Zagreb našim poslušalcem, 22.50 Igra nam ansambel Jožeta Privška, 23.05 Zaplešite z nami!

CETRETEK, 30. NOVEMBRA: 6.00 Tito-Nova Jugoslavija, 6.25 Zabavne melodije za prijeten začetek dneva, 7.15 Kolednica mladinskih brigad, 7.35 Godala za vas, 8.15 Zadovoljni Kranjci z novimi vizami, 8.30 S popevkami in zabavnimi zvoki po Jugoslaviji, 10.00 Se pomnite, tovariši... Milenko Šober: Povsod je bila Jugoslavija, 10.30 Dopoldne ob zabavnih glasbi, 11.30 Pred letošnjim zimsko športno sezono, 12.05 Maria Callas kot Leonora v Trubadurju in druge novosti iz operne diskoteke, 13.30 Se poslednji pozdravi in čestitke za 29. november, 14.30 Kvartet z disonancami, 15.30 Novo v »studiju 14«, 16.00 Moj kraj danes, 16.30 Igramo za vas, 17.05 Novi posnetki zabavnega orkestra Raphaela, 17.30 Slovenski orkester je posnel za RTV, 18.00 Radijska igra - Stanko Tomašič: Tu sem - mi je rekel Matko Zubek, 19.05 Zabavni zbor Sergija Rajnisa in godalni ansambel, 20.00 Naši krajci za naš spored, 20.35 Radi jih poslušate, 21.30 Ivo Petrič: Tretja simfo-

nija, 22.15 RTV Beograd našim poslušalcem, 22.45 Naša skladatelja zabavnih melodij Jure Roberžnik in Jože Privšek, 23.05 Josef Bohuslav Foerster: Pihalni kvintet, 23.27 Plesna glasba.

PETEK, 1. DECEMBRA: 6.05 Glasba ob delu, 8.35 Pionirski tednik, 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe, 9.45 Operetni zvoki, 10.15 Puška moja..., 10.45 Plesni orkester Kurt Edelhagen, 11.05 Naš podlistek - Colette: Zelena žito - II, 12.05 10 minut z Beneškimi fani, 12.15 Radijska kmečka univerza - inž. Franc Bitenc: Organizacija proizvodnje in poraba sadja, 12.25 Vsak dan za vas, 13.30 Pisani zvoki z Dravskega polja, 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo, 14.35 Zagrebški operni pevci pred mikrofonom, 15.20 Gershwin in spirituali, 15.00 Parada pihal, 16.45 Jezikovni pogovori, 19.00 Aktualnosti doma in v svetu, 19.10 Veliki zabavni orkester tega tedna, 20.15 Tedenski zunanepolitični pregled, 20.45 Štiri sto let klavirske glasbe, 21.15 Oddaja o morju in pomorskaiki 22.15 Po svetu jazza, 22.50 Literarni nokturno.

SOBOTA, 2. DECEMBRA: 6.05 Podatek v mladinski glasbeni redakciji, 8.30 Popevke in in majhni ansambli, 8.35 Radijska šola za nižjo stopnjo, 11.00 Glasbene razglednice, 12.05 Narodne pesmi iz Vojvodine, 12.15 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Zavarovanje rastlin pred pozebo, 13.30 Od arije do arije, 14.10 Vedro in priljubljeno, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.15 Turistični napotki, 15.30 Zabavna medigra, 16.00 Gremo v kino, 18.00 Aktualnosti doma in v svetu, 18.45 Naši popotniki na tujem, 19.05 Valčki v izvedbi velikih zabavnih orkestrrov, 20.00 V veselem ritmu z majhnimi ansambli, 20.20 Zabavna radijska igra: Dovolite, ime mi je Cox! 21.00 Melodije za prijeten konec tedna, 22.15 Od tod in ondod, 23.05 Plesna glasba za vse.

Vojakova čestitka

Janez Ogulin, ki je pri vojaku v Valandovem, toplo pozdravlja svoje domače in znance, delovnemu ljudstvu naše domovine pa čestita za 29. november!

12. decembra bo konferenca žena občine Videm-Krško

Člani fotoamaterskega kluba so od 25. do 29. novembra razstavljali svoja dela v prostorih otroškega vrta v Krškem.

Enodnevni seminar za predstavnice krajevnih organizacij SZDL in sekretarje osnovnih organizacij ZK bo 4. decembra v Kostanjevici. Navzoči bodo seznanjeni z organizacijo in vodenjem sestankov. Na seminarju bosta predavala strokovnjaka iz zveze delavskih univerz.

Občinska konferenca žena bo 12. decembra. Pravi, da bodo delegatke obravnavale perečo temo o varstvu otrok in gradnji otroških igrišč. Za uspešno delo konference se že sedaj pripravljajo, komisija za družbeno aktivnost žena pa pripravlja s predstavniki občinskega odbora SZDL teze, ki jih bodo te dni poslali delegatkam.

Občinski odbor SZDL bo te dni izdal prvo številko »Informatorja«. Informatorja bodo brezplačno prejeli člani občinskega odbora in krajevnih organiza-

ZADRUŽNO KMETIJSKO PODJETJE

»MATIJA GUBEC«

LESKOVEC pri Krškem

ima na zalogi večje število

VEČLETNIH SADIK

jablan sort »Jonathan« in »Zlati delišec« na podlagi EM-IX, ki jih lahko z uspehom presadite na vaše vrtove, če želite takojšnji pridelek.

Cena sadik je 300 do 500 din (glede na razvitost drevesa).

cij SZDL. Izhajal bo po potrebi, in sicer v nakladi 470 izvodov, tiskala pa ga bo Valvasorjeva tiskarna v Krškem.

V 2 mesecih: za 7 milijonov prostovoljnih ur v trebanjski občini

Letos so volivci trebanjske komune v dveh mesecih opravili že približno za 7 milijonov dinarjev prostovoljnih del. Zdaj urejajo vodovod na Čatežu, pri katerem bodo opravili za 3 milijone dinarjev del, nekaj sredstev pa je prispeval tudi ObLO v Trebnjem. Vodovod z zajetjem in rezervoarjem pri Gorenji vasi bo napajal vse okoliške vasi v spodnjem delu Temeniške doline.

Na naloge, ki jih pišejo učenci višjih razredov osnovnih šol v trebanjski občini o JLA, je določenih 15 nagrad. Naloge pišejo o dveh temah.

V vseh podjetjih trebanjske komune so že pričeli zbirati sredstva za novoletno jelko. Za predšolske otroke pripravljajo spored za novoletni otroški praznik Društvo prijate-

ljev mladine, za učence osnovnih šol pa bodo zbrale sredstva sekcije pri krajevnih organizacijah SZDL. Denar bodo razdelili glede na število učencev.

Pretekli teden so se učenci trebanjske šole udeležili prostovoljne delovne akcije na Čatežu. Zasipavali so vodovodne cevi.

VOJNA POSTA 6068 Bregana (PRI SAMOBORU)

razpisuje natečaj za izpopolnitev izpraznjenih delovnih mest:

a) 3 STROJNE TEHNIKE b) 1 GRADBENEGA TEHNIKA c) 1 VISOKO KVALIFIKIRANEGA GALVANIZERJA

Pogoji: pod a) in b) vsaj petletna praksa, pod c) vsaj štiriletna praksa. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe s kratkim življenjepisom je treba poslati podpisani vojni pošti; natečaj traja do 15. decembra 1961.

VOJNA POSTA 6068 BREGANA

DOLENJSKI LIST

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davoren Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič

UREJUJE UREDNISKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakepec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za izdajanje 1800 dinarjev - Trekoči račun pri pod. Narodne banke v Novem mestu 606-11-3-24 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančevč ulice) - Poštni predal: Novo mesto 33 - TELEFON št. 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani

KMETIJSKA ZADRUGA Žuzemberk

S POSLOVALNICAMA NA DVORU IN V HINJAH

POZDRAVLJA SVOJE ODJEMALCE IN POSLOVNE PRIJATELJE TER ČESTITA PREBIVALSTVU SUHE KRAJINE ZA DAN REPUBLIKE!

VSEM, KI SO NAS ŽE OBISKALI, ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV.

ZDRAVILIŠČA ŠMARJEŠKE TOPLICE

IN SE PRIPOROČA!

ZA PITANJE PRAŠIČEV samo

ker pospešuje debeljenje! Proizvaja Drogerija, Ljubljana